

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VIII. évfolyam 1. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat * **2001. január**

KÖSZÖNTJÜK OLVASÓINKAT A HARMADIK ÉVEZREDBEN!

Nincs polgári felemelkedés kereszténydemokrácia nélkül!

Budapesten december 9-én tartotta III. Országos Küldöttgyűlését a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség. Ez alkalommal adta ki az Egyesület az „Emelkedő Magyarország” című állásfoglalását, melyből idézünk. Tesszük ezt azzal a szándékkal, hogy olvasóinkkal is megismertessük a memorandum néhány alapgondolatát, mely úgy hisszük minden jóakarató ember érdeke.

„A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség (MKDSZ) örömmel állapítja meg, hogy egyre többen ismerik fel: **céljaink nem érhetők el olyan értékek nélkül, mint a szolidaritás, a személyi tisztelete, a család, a társadalmi igazság gyakorlati megvalósítása.** Az MKDSZ 1997 óta a fenti értékek megvalósítására hívja az egész magyar társadalmat. Sürgeti a közös értékeket vallók hatékony összefogását.” A Küldöttgyűlés állásfoglalása a továbbiakban elemzi a kormány eddigi munkáját, az elért eredményeket. Majd kijelenti: „Minden adott ahhoz, hogy öntudatos, emelkedő nemzet legyünk. Mindez nem azt jelenti, hogy minden rendben volna.

1. A magyar Kereszténydemokrata Szövetség olyan Magyarországot akar, ahol senkit nem fenyeget a szegénység réme. Ennek érdekében a magyar kormány már eddig is többet tett, mint elődjei, de **folymtatni kell az igazságos bérpolitikát, az álláshelyek számának növelését, a minimálbér emelését.**

2. A magas képzettségű szakemberek jövedelme legyen nemzetközi viszonylatban is versenyképes.

3. A nők számára a munkába állás ne gazdasági kényszer, hanem szabad döntés legyen, az állásban lévő anyák kapjanak meg minden szükséges támogatást a kettős feladat ellátásához, s a nyugdíj előtt állók számára legyenek új lehetőségek, mint például a nagyszülők számára megnyíló GYES.

4. Indokoltak tartjuk a kis nyugdíjak további, differenciált emelését.

5. Célunk, hogy az elmúlt tíz év átalakulási folyamatai miatt elbizonytalanodott, reményvesztett és sorsával elégedetlen emberek – közöttük a legnagyobb számú kisebbség, a cigányság is – munkából származó jövedelmek és nem segítők révén, valamint a felemelkedés esélyét nyújtó tanulás segítségével, találják meg jelenüket és jövőjüket Magyarországon.

6. Az elmúlt két év sokat adott a magyar vidéknek, de még nagyok a regionális eltérések, túlzott a városi és falusi életforma közötti, a jövedelmi viszonyokban is tükröződő különbség. Különösen egyes térségek lemaradása szembeötöl. Messze vagyunk attól, hogy a szülőhelytől függetlenül esélyegyenlőségről lehetne beszélni.

Még csak körvonalakban látszik a földalapi kérdésnek rendezése, és a mezőgazdaságban is sok más égető feladat vár sürgős megoldásra.

7. Mindent meg kell tenni azért, hogy az európai integrációs folyamatban a határainkon kívül élő magyarság még átmenetileg se szenvedjen hátrányt. Ne legyen ismét fal a magyar határ. Legyen különleges státusza, legyen törvény adta – alkotmányos – joga minden magyarnak Magyarországon.

8. Helyre kell állítani a közéleti szereplők tisztessége iránti közbizalmat. Az 1989 óta terjedő és 1994 és 1998 közötti baloldali koalíció alatt intézményesülő korrupció ma is szennyezi a közéletet. Az 1998-ban győztes pártokat is megkörnyékezték

a szerencselovagok, a politikai darazsak. A bűnösök gyors és súlyos büntetése egyben a tisztességesek védelme. A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség elvárja az ilyen ügyek jogerős lezárásának gyorsítását. Nagyra becsüli azokat a határozott lépéseket, amelyekkel a kormánypártok eltávolítják az erkölcsi alapelveknek és a tisztességnek híján lévő tagjaikat, sőt azokat is félreállítják, akikre csak a gyanú árnyéka vetül. Elítéljük viszont azokat, akik önző pártérdekekből másokat rosszszí szeműen rágalmoznak.

9. A közszereplők vagyongyarapodása legyen átlátható. Elítéljük a Horn időszakban hozott látszat szabályokat és új, világos bizonyságú megoldásokat sürgetünk.

10. A születések és a házasságkötések száma kismértékben nő. Erősödik tehát a remény, a jövőbe vetett hit. Fiatlajaink, pályakezdőink azonban még sokszor nem látják megnyugtatónak saját jövőjüket. Az Európai Unióhoz való csatlakozás önmegvalósításuk új lehetőségeit kínálja majd. Fontos, hogy Magyarország vonzó legyen számukra, mind érzelmileg, mind a megélhetés szempontjából. Ha ideiglenesen el is távo-

znak, a külföldön megszerzett tudást, tapasztalatot hozzák haza.

11. Az ifjúság helyzetét tovább kell javítani, emelve az oktatás színvonalát, tovább fejlesztve a lakástámogatási rendszert és egyre aktívabban bekapcsolva a fiatalokat a rájuk vonatkozó döntésekbe.

12. Sokat kell még tennünk az erkölcsi szemlélet kialakításáért is. Az államalapítást Szent István és Szent Imre alakja együtt jelképezi. Utóbbi azzal, hogy a kötelességteljesítés és a tisztesség példáját adja az új nemzedék számára.”

*A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség
 III. Küldöttgyűlése*

*Gyomaendrőd minden polgárának békés, szeretetteljes
 kellemes Karácsonyt és boldog új esztendőt, jó egészséget
 kíván Gyomaendrőd Város Önkormányzata nevében*
Dr. Dávid Imre **Dr. Csónba Csaba**
Polgármester *Jegyző*

Önök joga van tudni...

hogyan az évszázad, és egyben a második évezred utolsó testületi ülésén, 2000. december 21-én miről döntött Gyomaendrőd Városi Képviselő testülete.

Szokásosan elsőként hangzott el a polgármester beszámolója, a jelentősebb eseményekről.

Megvoltak

„Közmeghallgatás”-ok a városban. A lakosság részéről meglehetősen kis létszámú volt az érdeklődés, különösen igaz ez a Gyomai település részére.

A Kisebbségi Önkormányzatok is megtartották a közmeghallgatást. A Kisebbségi Önkormányzatok december 19-én műsoros ünnepségüket a Katona József Művelődési Házban tartották, amelyre szintén kevesen jöttek el, pedig nagyon szépen szerepeltek a német és cigány kisebbség „gyermekei”.

A várost elkerülő út tanulmányterve két variációt jelölt meg, az egyik a Fűzfás-variáció, a másik a Fazekas felé.

A 2000. évi költségvetés módosítását jóváhagyta a testület, a bevétel főösszege 2,2 milliárd forintra, a működési kiadások összege 1,4 milliárd forintra, az önkormányzati felújítások 105 millió forintra a fejlesztések és egyéb kiadások 575 millió forintra, a tartalékok összege 99 millió forintra módosultak.

Módosulnak a helyi adók: az építményadó, a telek adó, az idegenforgalmi adó. A módosulás növekedést jelent. Jó hír az östermelőknek, hogy az iparüzési adó fizetése alól mentesülnek 2000-2001-2002 adóévekben, valamint azok az östermelők is, akik piacokon, vásárokon kizárólag állat vagy állati eredetű élelmiszert árúsítanak.

Gyermekek részére nyújtható pénzbeli és természetbeni ellátás rendelete módosult: A rendszeres gyermekvédelmi támogatást kizárólag a gyermek 18. életének betöltésig biztosítja az önkormányzat.

A pénzbeli rendkívüli gyermekvédelmi támogatás összege gyermekenként egy-egy alkalommal 1000.-forinttól 5000 forintig terjedhet úgy, hogy egy gyermekre az egész évben kifizetett összeg nem haladhatja meg a 15.000 forintot. A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

természetben nyújtott formája a vásárlási utalvány, továbbá a gyomaendrői székelylő alsó és felső oktatási intézményekbe járó tanulóknak helyi autóbussz közlekedési támogatás, amit az igénylők írásbani kérelmére jövedelmi és vagyoni helyzetre való tekintet nélkül kell megállapítani. A természetben nyújtott helyi közlekedési támogatás összege a kedvezményes bérletjegy árának erejéig terjedhet. A kérelmekkel kapcsolatos adminisztráció az oktatási –nevelési intézmények feladata.

Egyszeri támogatás jár azoknak, akik a városi szennyvízelvezetőhöz csatlakoznak. Lakásingatlanonként **5000,- Ft**, ha az ingatlan a csatornabekötő-vezeték közterületi szakasza teljes egészében kiépült, **10.000 Ft**, ha az ingatlan a csatornabekötő –vezeték közterületi szakasza nem teljes hosszban épült ki. Formanyomtatványon kell igényelni, amihez csatolni kell: az előzetes szemle igazolását, a kapcsolási lapot, és a közüzemi szolgáltatási szerződés másolatát példányát.

Koncessziós szerződés került megkötésre a helyi autóbussz közlekedésre, a győztes pályázóval, aki a KVB Üzleti Tanácsadó és Szolgáltató Kft, (Budapest). A szerződés 15 évre kötött meg. A koncessziós díj havi 100 ezer forint, amely összeg évente az inflációt követi.

Az önkormányzat és szervei, 2001-2005 évekre vonatkozó informatikai stratégiai célkitűzéseket és megvalósításuk pénzforrását jóváhagyta a testület.

Az Ipari Park területének rendezésével kapcsolatos megállapodást a Gyomaszolg Kft és Illés Beruházási Kft között a Felügyelő Bizottság jóváhagyó véleménye alapján elfogadta a testület.

A testület tagjai a zárt ülés anyagának tárgyalása után **teljes létszámmal bekapcsolódtak a Bethlen Gábor Szakképző Iskola Millenniumi Napjának programjába.** Az iskola igazgatója Gubucz József úr elmondta, hogy az iskola a Millenniumi Ünnepségén 3 programot tervezett. Az első program keretében a Selyem úti tanépületen „millenniumi emlékfal”-at avattak. A második program a kecske

mintafarm épületének átadása, a harmadik, a vendéglátó-ipari gyakorlati oktatóközpont átadása. Az iskola ünnepségét a Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium képviselője és az FVM megyei képviselői is megtisztelték. A kecskefarm épülete kész, már csak a kecskék hiányoznak, és utána valóban indulhat a „kecske minta farmon az oktatás és gazdálkodás. A vendéglátó-ipari oktatás viszont már is indulhat (mintegy 103 fővel indul is!) a rendkívül impozáns és minden igényt kielégítő Oktatási Központ és Étteremben. A vendégek megízlelhették és minősíthették az Oktatási Központ állófogadásán a kitűnő konyhát.

Tímár Andrásné és Tímár András vállalkozók jogos büszkeséggel mutatják be a Krisztián Pizzéria és Grillházat, ami egyben a Bethlen Szakképző Iskola vendéglátó-ipari oktatási központja. Ezen az ünnepségen mondott köszöntő beszédet a polgármester úr, aki elmondta, hogy ezt az épületet, amikor eladta az előző testület reménykedett abban, hogy ez a gyönyörű szép épület az átalakítás után a város egyik díszre lesz. Az átalakításhoz szükséges pénzt részben saját erőből, részben a megyei területfejlesztéstől, és más pályázati lehetőségekből teremtették elő. A belső építész igényes, szép munkát végzett, tökéletes a színek harmóniája, az épület belső hangulata megkapó. Öszintén állíthatjuk, hogy a város egyik legjobb épülete került átadásra ezen a napon. Öszintén elismerés és gratuláció illeti Tímár Andrásnét és férjét, akik e szép átalakítást megálmodták, és megvalósították.

Nem minden képviselő számára ért ekkor még véget ez a nap, hiszen délután négy órakor kezdődött az iskola „Szalagavató” ünnepélye a Sportcsarnokban, amely ünnepséget megtisztelte országgyűlési képviselőnk, Domokos László úr is.

Az év (évezred) utolsó testületi ülésén a Városi Gondozási Központ dolgozóitól nagyon kedves mézeskalács ajándékot is kaptunk, és a polgármester ajándéka a Gyomaendrői Sóstó Motormúzeum története című könyv volt.

Minden olvasónak az új évben, évszázadban, évezredben minden elérhető jót, békét, és biztonságot és jó egészséget kívánok.

Császárné Gyuricza Éva
képviselő

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☐ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☐ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☐ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☐ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☐ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

CIPŐTALPBÉLÉST
SZONDÁTÓL

Rózsahegyi u. 11.
Telefon: (66) 284-301

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

Az újévben, évezredben, sikerekben gazdag, örömteli évet, és jó egészséget kíván minden Olvasójának a Szerkesztőség

Császárné Gyuricza Éva, a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség elnökségének tagja, városi képviselő, az Endrődiek Baráti Körének titkára, újságunk szerkesztő bizottságának tagja, december 15-én Békéscsábán a megyei képviselőtestület előtt letette a hivatalos esküt, s ezzel megyei képviselők sorába lépett. Szerkesztőségünk és a Baráti Kör tagjai munkájához sok sikert kívánnak.

Az idősek karácsonya a Gondozási Központban

Mag atya szent misét mondott, és szép közös énekkel köszöntötték a bentlakók a karácsonyt. Köszönjük Mag atya jószágát, fáradságát. Eljöttek még a Szakiskola tanulói és a Rózsahelyi Általános Iskola tanulói is hogy Betlehemes játékkal és karácsonyi műsorukkal kedveskedjenek az ott élőknek.

Nagyon sok idős ember nevében

mondunk köszönetet a Polgármester úrnak és a Képviselőtestület tagjainak. Minden 72 év feletti ember csomagot kapott a várostól, amit jóleső, szerető gondoskodásnak tart minden itt élő ember.

Meghívó

A Mozgáskorlátozottak Békés Megyei Egyesületének és a Gyomaendrődi Csoportjának vezetősége meghívja sorstársait március 10-én 18 órai kezdettel megrendezésre kerülő nőnapra vacsorára.

A rendezvény a Körös étteremben, a busz pályaudvarral szemben lesz.

A vacsora ára 700 forint.

A menü: Májgaluska leves, rántott szelet, petrezselymes burgonyával, savanyúság, kenyér.

B menü: Májgaluska leves, marhapörkölt sós burgonyával, savanyúság, kenyér.

Jelentkezni lehet minden kedden este 16 órától 20 óráig a Mirhóhádi Napközi Otthonban vagy telefonon Csöke Jánosnál a 285-942 telefonszámon március hó 1-ig.

Zene – Tánc – Tombola

Mindenkit szeretettel vár és hív a Vezetőség.

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola megbízott igazgatója köszönetét fejezi ki a Gyermekétkeztetési Alapítványnak, hogy az adományozók által befizetett 1 százalékból 20 db. (gyermekként 12 kg-os) élelmiszersomagot juttatott karácsonyra a rászorult családoknak.

A Közösségi Ház január havi programja

10-én 15 órától Cukorbeteg klubja
10-én 18 órától A Galambász Egyesület gyűlése
20-án 18 órától Pótszilveszter a Magányosok Klubja szervezésében
27-28-án 8-tól 15 óráig Galambkiállítás
31-én 8 órától **Véradás**

A közösségi Ház dolgozói Boldog, békés, új esztendőt kívánnak a „Városunk” olvasóinak és szerkesztőségének!

Diákhitel

A jövő év szeptemberétől minden egyetemi és főiskolai hallgató – függetlenül attól, hogy nappali, esti, vagy levelező tagozatra jár, illetve hányadik diplomáját szerzi - **évente 210 ezer forintos diákhitelt** vehet fel. A hitelt a tanulónak, a diploma megszerzése után kell visszafizetniük, úgy, hogy fizetésük 6 %-át vonja le az APEH. A kormány ezen intézkedése elsősorban a szegényebb családok gyermekeinek továbbtanulását kívánja támogatni.

Karácsonyi ünnepek a helyi óvodákban

A gyermekek színvonalas műsora a karácsonyi díszbe öltöztetett környezetük meghatóan szép volt. Köszönet illeti ezért az óvoda vezetőit és pedagógusait. Ezek a gyerekek már tudni fogják felnőtt korukban, hogy hogyan kell ünnepelni a karácsonyt, és a karácsonyi énekeket sem felejtik el.

Köszönetet mondunk

a Rózsahelyi Kálmán Ált Iskola és a 2. sz. Ált Iskola tanárainak és tanulóiknak, akik gondos, szép munkával készítettek el a díszeket, és a város karácsonyfáit „felöltöztették” a közterületen. Széppé varázsolták a város karácsonyát is. Köszönjük gyerekek.

December 21-én tartották a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában a hagyományörző **Karácsonyváró** ünnepet. A plébános meggyújtotta a negyedik adventi gyertyát, majd a gyerekek osztályonként előadták a karácsonyváró betlehemeset, valamint népi, karácsonyváró, humoros, zenés táncos játékokat. Szülők és érdeklődők is szép számmal jelentek meg.

In memoriam

Szülföld: Bölcső, majd koporsó! új kenyér íze, lepergő könny sója,
Sarkcsillag a négy égtáj felől! öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Anyanyelved billyogként jelöl! Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld, s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

Darvas Tibor

tanár

Budapest 1920. II. 12 –

Gyomaendrőd

2000. XI. 14.

Szülei egyetlen gyermekeként nőtt fel. Elemi iskoláit és a polgárit Budapesten végezte eminens tanulóként. Szeretett volna gimnáziumba kerülni, de a család anyagi helyzete nem tette lehetővé. 1937-ben félárva sorsra jutott, így az iskoláztatás, a nevelés minden gondja édesanyjára nehezedett.

A zene iránti vonzalma nem tudott valósággá válni, örök álma maradt.

Két lehetőség nyílt a tanulásra: katonai pálya és a tanítóképző elvégzése. Kiváló tanulmányi eredménye és az egyházi iskola kedvezményes lehetősége közül az utóbbit választotta, ami a zene tanulás terén is nyújtott lehetőségeket. (hegedű és zongora, kötelező tantárgy volt). Álmai csúcsához, az orgonához is közel jutott, mivel a kántorképzés, ha szerényebb kereteket is adott, de reménykedhetett az autodidaktika lehetőségében.

Ez az öt év fiatalságának álom-szakasza volt. A tandíj, kedvezményes, alacsony összegének előteremtéséhez, a szünidei fizikai munka keresetével maga is, hozzájárult, mivel özvegy édesanyja vékony jövedelemét így jelentősen kipótolhatta.

Szorgalma, kiváló szellemi képessége, szerénysége biztos alapot adott hivatása teljesítéséhez. Ezzel az előrejutás lehetősége is valóra válhatott.

1939-ben kitűnő oklevéllel is csak egyházi segítséggel lett Békésen „helyettes kántor, kiegészítő tanító” státusszal nem járó lehetőséghez.

1941-ben foglalta el Gyomán, a besenyszegi X. sz. tanítói helyet. A sors nem vette védelmébe, mert az év október 13-án bevonult 26 hónapos „tényleges katonai szolgálata.”

1943. november 4-én „póttartalékba helyezték.”

1944. május 22-ig Gyomán tanított, amikor behívták „hadiszolgálóra” Orosházára. Hamarosan a keleti frontra vezényelték. 1944 augusztusában megsebesült.

1945. év elején Dunaszerdahelyen volt katona. A front alakulása Ausztriában találja, ahol orosz fogságba kerül, s a Szovjetunióba szállították. A háromévi fogság egyetlen pozitívuma, hogy élve maradt és megtanult oroszul.

1948. július 16-án tért haza. Elfoglalta a régi helyét. Az iskolák államosítása után a Gyomai 2. számú Általános Iskola lett a munkahelye.

1949-ben kötött házasságot. Felesége alkalmazottként soha nem dolgozott. Két gyermekük nevelése, és három beteg nagyszülő gondozása, a család ellátása nehezedett a vállaira. Biztos hátteret adott férje munkájához, továbbtanulásához, aki magyar-történelem szakon főiskolai tanulmányait Szegeden és Egerben végezte.

1952 – 55 között a Gyomai Óvónőképző igazgatóhelyettese.

1954-től a Gyomai Gimnázium óraadója, majd igazgatója. A politikai helyzet miatt felmentését kérte a vezetésből.

1959-től ismét az Általános Iskola tanszékén tanár.

1963-ban az Oktatásügy kiváló dolgozója lett. A TIT-ben végzett munkájáért számos elismerést kapott. Kiemelkedő munkát végzett a Dolgozók Iskolája működésében. Óraadó a 617. sz. Ipari Szakmunkásképző Iskolában.

1970-től 1980-ig igazgató helyettes az Általános Iskolában. Nyugdíjasként a könyvtárban tevékenykedett, és 7 éven át a Kner Múzeum munkatársa.

1994-ben Arany oklevél és Gyomaendrőd díszpolgára, majd 1999-ben gyémánt oklevél birtokosa. Megírta a Gyomai Iskolák Történetét. Keze alól került ki a BÉKÉSI SZEGEDI KISS ISTVÁN GIMNÁZIUM története.

Kedves foglalkozása volt a fotózás. Sok-sok iskolai találkozói tevékeny részese volt. Élető eleme volt a nagykőrösi tanítóképzősök találkozója és az idej Világtalákozó.

Temetésén sok-sok volt tanítvány, a város nagy számú polgára vett tőle búcsút. Egy volt tanítványa, református tiszteletes imája és méltó szép szavai búcsúztatták a gyászoló sokaságtól.

Embernek, magyarnak, pedagógusnak egyaránt kiváló volt. Nyugodjon békében, míg élünk emlékezünk rá!

MÁRTON GÁBOR

*Madi Zoltán cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.

Telefon: (66) 386-578

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.

Telefon: 386-909

Régi utcák, utcanevek Gyomán - I.

Gyomaendrőd város gyomai részének belterületi utcákkal behálózott területe az első ismert térképek szerint, jóval kisebb volt, de főleg utcáinak iránya s néhány nagyobb mellékutcájának „vonavezetése” szerint alig változott. Sorozatomban csak azoknak az utcáknak történetével, kialakulásával kívánok foglalkozni, melyek az ún. 1816. évi „regulatio térképen” már szerepeltek, illetve akkor feltérképezett, lakott belterületen könnyen azonosíthatók.

Az utcák azonosítására rendelkezésünkre áll eddigi ismereteink szerint-több kitűnő forrás;

- 1783. évi II. József által elrendelt I. katonai felmérés térképe,

- 1816. évi regulatio (szabályozás, rendezés) térkép, mely már azt az állapotot rögzíti, amikor is a vármegye és az uradalom-földesúr rendelkezése nyomán a „rendetlenül, összevissza épült” házakat, istállókat, egyéb épületeket „lineába” rendelte, azaz a település utcáit kiegyenesítették. Amelyik ház, melléképület „belógott” a lineába azt könyörtelenül lebontották, de a gazdát kárpóolták ebbéli kára miatt. Az utcákat árkoltatták, s ekkor lett némileg kiegyenesítve a „Danca” és „Mirhó”, ugyan régi fokok, érmedrek, melyek a kiáradt „Körözs” vizét s a belvizeket visszavezették a mederbe, terelték ezeket.

- 1856. évi katonai felmérés térképe,

- 1859. évi kataszteri felmérés térképe,

- 1906. évi kataszteri felmérés térképe,

- 1851/1852 évben elrendelt vármegyei utca összeírás (városenként és községenként)

- valamint Dr. Hévízi Sándor kitűnő munkája: Gyoma földrajzi nevei 421-483. In Gyomai tanulmányok Gyoma 1977.

Már az 1783. évi I. katonai felmérés térképén jól láthatóak a mai főútvonalaként ismert utcák nyomvonalai. Elsőként az Endrőd felé vezető út, mely a korabeli iratokban is Endrői útként volt ismert. Későbbi nevei Endrői utca (1851), Horthy Miklós út (1925), Vöröshadsereg útja (1945) napjainkban Fő út. A református templom körül kialakult térből kiinduló követező utca az Orosházi út, későbbi

neve Orosházi utca, mint az előbbi is földrajzi hely felé vezető út, - ti. D.- felé akkor Gyoma és Orosháza között nem volt még lakott település, majd Vasút utca, Kosuth utca. Az orosházi utca D-felé eső szakaszai az Öreg temető D-i végében most is parlagterületként felismerhető - majd Katona József utca, Rózsa Ferenc utca. A református templom körüli téren, a mostani tornacsarnok helyén állott a régi „Helységháza”, később „Városháza”. A mai városháza helyén egy lelkészlak, jegyzői lak, orvosi, s gyógyszerészlak állott. Ezeket az épületeket a mostani városháza építésekor lebontották, a régi helységházával együtt. A ref. templom, és a mostani Holler szálloda-étterem a hajdani „Nagykorcsma”, (Báró Wodianer kastély között „vásártér” volt, később piactér. Az állatvásárokat (ló, szarvasmarha) a mostani Hősök útja felső végibe elterülő réten tartották. A Hősök útja felső vége (Fő út elejétől kifele) éppen azért Vásártér utca volt. Az Endrői utat és az Orosházi utat átszelte egy „főforgalmú” keresztút-mellékút. A mostani Hősi emlékműtől kezdődően az un. páskomi tanják, fattyasi legelő felé vezető út nevei; Egei út, mert az elpusztult Ege falu felé vezetett, majd később Felső Berényi út, mert egyúttal Ege, onnan Szentjános (elpusztult falu, ma Csárdaszállás területe), s Berény fele vezetett, Deák Ferenc utca, Hősök Emlék útja (1931), majd Hősök útja. Később a mai Dobó István utcát nevezték egy ideig Egei utcának (igencsak erős volt Ege falu hagyománya, s valószínűleg arra enged következtetni, hogy az ottani megmaradt családok Gyomán telepedtek meg). A Hősök útja 51. sz. alatti „Garzó féle iskola” épülettől végig a Holt-Körös parton a Dobó István utca Batthyány utcaig terjedő szakaszán un. „zsellér-vagy halásztelkek” voltak. Ezek a telkek jóval kisebb területűek voltak, mint a Mirhóhát utcai gazdatelkek. Ezeknek magyarázata még a jobbágy időkbe nyúlik vissza. Ez a területi „aránytalanság” ma is jól érzékelhető. Még ezen a szűk területű házsoron is az iskolától a Mirhó torkolatáig terjedő szakaszon egy kis „behajtó” utat nyitottak, melynek nyomvonala az 1816. évi regulációs térképen jól látható. A szóban forgó elpusztult Ege falu temploma helye, a faluhely az „Egei telek” most „Torzsási holtág”-nak nevezett meder DK-i kanyarulatánál terül el a régi árvédelmi töltés - a kigát - belesimul szinte a faluhely folyófelőli legmagasabb pontját jelentő térszint kiemelkedésbe. A Hősök Emlék útjáról átszárma-

zott a Mirhóhát utcára a Deák Ferenc utca-név, ez később lett Felszabadulás utca 1945 után. A történelem fintora, hogy éppen ebben az utcában többnyire olyan gazdák laktak, kiknek nem volt éppen felszabadulás a „felszabadulás”, legfeljebb sok mindentől rövid úton való megszabadulás. Az 1851. évi utcaösszeírás már Mirhó utcának írja, s később volt Mirhóhát utca. Az Arany János utca és Mirhóhát utca teleklábjában húzódó Mirhó fok, illetve ér, utóbbi évtizedekben belvízlevezető csatornáról kapta az utca elnevezését.

Cs. Szabó István

Templom és iskola

Ti nem akartok semmi rosszat,
Isten a tanútok reá.

De nincsen, aki köztetek
E szent harcot ne állaná.
Ehhez Isten mindannyitoknak
Vitathatatlan jogot ad:
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

Ti megbecsültök minden rendet,
Melyen a béke alapul.
De ne halljátok soha többé
Isten ígését magyarul?!
S gyermeketek az iskolában
Ne hallja szülője szavát?!
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

E templom s iskola között
Futkostam én is egykoron,
S hűtöttem a templom falán
Kigyulladt gyermek-homlokom.
Azóta hányszor éltem át ott
Lelkem zsenge tavasz-korát!
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

A koldusnak, a páriának,
A jöttmentnek is van joga
Istenéhez apái módján
És nyelvén fohászkozni.
Csak nektek ajánlgatják templomul
Az útszélét s az égbolt sátorát?
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

Kicsi fehér templomotokba
Most minden erők tömörülnek.
Kicsi fehér templom-padokba
A holtak is mellétek ülnek.
A Nagyapáink, nagyanyáink,
Szemükbe biztatás a vád:
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

Reményik Sándor, 1925

Mindent egy helyen a Piktör Boltban!

Gyomaendrőd, Fő út 212.

(telefon: 66/283-079)

Dévánánya, Árpád út 47

(telefon: 483-318)

Kapható!

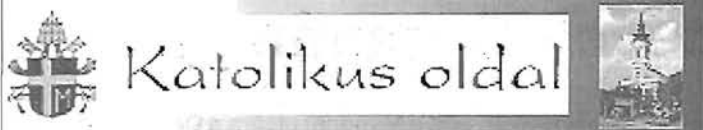
Festékek, lakkok, ecsetek,
Szerszámok, zórák, vasalások, és linóleumok.

Padlóburkoló lapok minta után,
hözöz ragasztók, fugázó aljzat kiegyenlítő.

TIKKURILA Számítógépes színkeverés.

Több mint 2001 színből választhat!

Katolikus oldal

JANUÁRI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 5 óra. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

január 14-én és 28-án, vasárnap fél 12-kor.

Hunva

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsőpenteiken és szombaton este 5-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 15 óra.

BEMUTATJUK

díszítón kívül senki sincs, aki segítené. Az Oltáregylet tagjai most is beoszthatnák maguk közül, hogy ki mikor tudna segíteni.

- Van-e, ami szép volt az életében?

Ilyen nem volt, hiszen annyira rossz volt az életben – ami sok szomorúságot okozott.

- Mi adott erőt?

Mindig a hitem segített rajtunk. Elmondok egy történetet. Volt egy betegségem, az ötvenes években, ami az orvosok szerint szinte gyógyíthatatlannak tűnt. Csodával határos módon meggyógyultam, amin még az orvosok is csodálkoztak. Fogadalmat tettem: elmentem Mátraverebély-Szentkútra, ahol a Szűzanyának megköszöntem, hogy megsegített. Mindig bíztam, és hittem Istenben.

- Mit üzen a mai fiataloknak?

Mint látták, engem megsegített a Jóisten, mert aki hisz benne, azt mindig megsegíti. Hígyenek benne, mert csak így értik meg a világot. Én még nem csalatkoztam benne.

Köszönöm a beszélgetést. Most már értem a születés dátumát: a Szűzanya ünnepén születni különös kegyelem, ami a történetből is látszik.

Az új évezred küszöbén Isten szeretete és kiáradó jósága sugározzék minden ember szívén és lelkén. Tetteinkkel és hétköznapjainkkal tegyük szebbé életünket, de leginkább mások életét. Legyen ez a SZERETET EVEZREDE!

Ezért vagyunk mások, ezért vagyunk keresztények, ezért vagyunk az Isten képmására formált emberek.

„Dicsőség mennyben az Istennek, és béke a földön az embereknek!”...

Mónika néni, Isten éltesse még nagyon sokáig!

Sorozatunkban most Kurilla Andrásné, Bella Mónika néni mutatom be Önöknek. Augusztus 15-én töltötte be 80. születésnapját.

1941-ben ment férjhez, és 6 héttel 50. házassági évfordulójuk előtt 1991-ben özvegyült meg.

Két lánya van, 3 unokája és egy dédunokája. Boldog családi életet élnek, ő pedig örül a családi békének és nyugalomnak.

- Hol tetszett dolgozni korábban?

Tíz évig a TSZ-nél voltam, így kaphattam nyugdíjat.

- Az egyháznál milyen munkát tetszett végezni?

Timár atya idejében kezdtem el a templom virágdíszítését, és egészen 18 évig. Gellai Gizikével együtt ezt csináltuk. Rendszeresen minden héten kétszer díszítettünk.

- Volt-e segítségük?

Mindig volt valaki, aki segített. Általában az Oltáregylet tagjai voltak. Nagyon sokan virágot is adtak. A munka után mindig imával fejeztük be a munkálkodást. Sajnos, elnézem, hogy most a két

Fr. Ungvölgyi János

JANUÁR HÓNAP ÜNNEPEI

1. hétfő:	Újév, Szűz Mária, Isten Anyja
2. Kedd:	Nagy Szent Vazul, és Nazianzi Szent Gergely püspökök és egyháztanítók
7. vasárnap:	Vízkereszt
8. hétfő:	Urunk megkeresztelkedése
8. péntek:	Szeplőtelen fogantatás
14. vasárnap:	Évközi 2. vasárnap
15. hétfő:	Remete Szent Pál
17. szerda:	Szent Antal apát
18. csütörtök:	Árpád-házi Szent Margit
21. vasárnap:	Évközi 3. vasárnap
22. hétfő:	Szent Vince diakónus vértanú
24. szerda:	Szalézi Szent Ferenc püspök, egyháztanító
25. csütörtök:	Szent Pál apostol megtérése
26. péntek:	Szent Timóteusz és Szent Titusz püspökök
28. vasárnap:	Évközi 4. vasárnap
30. szerda:	Bosco Szent János áldozópap

„Aki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom Mennyei Atyám előtt.” (Mt 10,32)

Kedves Katolikus Testvérek! A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia örömmel értesült arról, hogy az új évezred kezdetén, több évtized után újra, olyan népszámlálás lesz országunkban, amely során minden magyar ember megvallhatja vallási hovatartozását. Bár a nyilatkozat önkéntes és sehol sem lesz név szerint nyilvántartva, mégis nagyon fontos esemény, hiszen mindnyájunknak lehetőséget ad arra, hogy kifejezzük Krisztushoz és Egyházához való tartozásunkat. Jézus szavai jussanak eszünkbe: „Aki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom Mennyei Atyám előtt.” (Mt 10,32). Olyan cselekedet ez, amely egyéni döntést igényel, és üdvösségünk szempontjából sem közömbös. Kérünk mindenkit, hogy ebben a tudatban nyilatkozzék a népszámláló biztosnak, és erre buzdítsa családtagjait és barátait is.

Budapest, December 7.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia

Nagy fordulóponthoz érkezünk. Új évet kezdünk, de új évszázadot, és évezredet is. A magyar egyház ezer éve áll népünk, Hazánk szolgálatában. Az endrői templom 3 év híján kétszáz éves, az egyházközség még régebben áll a község, ma már város szolgálatában. Csak úgy tudott eddig is fennmaradni, hogy mindig voltak jó hívek, akik az egyházat munkájukkal, imájukkal, jó példájukkal, anyagi áldozataikkal is segítették.

E jeles évfordulón köszönetet mondok mindazoknak, akik velünk voltak. Legyenek áldottak, és boldogok az új évezredben családjaikkal együtt, az elhunytak pedig nyerjék el az örök életet.

Ha továbbra is hűségesek leszünk az Istenhez, hitünkhez, az Úr megáld és megsegít bennünket az új évezredben is.

a Magyar Katolikus Egyház

www.katolikus.hu

Az oldalt szerkeszti: Iványi László plébános

Bemegyek szent templomodba...

Ezzel a szép, ősi egyházi énekel vonultak be a hívek a hunyai új katolikus templomba. A templom kívül-belül egyszerű és magasztos. Jó érzés megállni előtte és rácsodálkozni, belépve pedig az otthon érzése fogad.

Pontosan 10 órakor kondult meg a kis harang, jelezvén, hogy megkezdődik a szertartás. Nagyon sokan csak kívülről hallgathatták a harangszenteléssel kezdődött szertartást, melyet Gyulay Endre Szeged-Csanád megyei püspök úr végzett, nagy papi segédlettel.

A bevonulás után László atya a templom „historia domus”-át. A leégéstől a szentelésig hosszú, fáradságos út vezetett, bár időben mégis hihetetlenül rövid. László atya megköszönte a hívek adományait, nemcsak a hunyaiakét, hanem az ország sok helyéről, sőt még országhatárokon kívül érkezőkét is.

Sorrendben a püspök atya valódi templomszentelése és a hívek

megáldása következett. A püspök atya egy fenyőággal szórta a szentelt vizet a templom falára és a hívekre. Ezzel az aktussal vált igazi templommá az építmény, és egyben Isten házává.

Ezután következett a szentbeszéd, majd az oltárszentelés és feldíszítés, ezt követte a szentmise áldozat liturgiája. A himnuszok elénekülésével fejeződött be a templomi szertartás.

A hunyai hívek, szokásuknak megfelelően gazdag agapéval kedveskedtek az átfázott híveknek, főleg azoknak, akik kívül rekedtek. Ünnepi ebédrel ért véget a nap programja. A hunyai közösség életében ez a felejthetetlen nap bizonyára hosszú időn át emlékezetes lesz. Méltán figyelmeztet bennünket Reményik Sándor halhatatlan versének sorai:

„Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!”

Vaszkó András

Czer év magyar történelmének eseményei

Kedves olvasóink!

Az elmúlt évi Történelmünk nagyjai sorozat helyébe szánjuk ez új programunkat. Most is el kell mondanunk, hogy történelmünk oly gazdag eseményekben, hogy nem lehet szándékunk minden eseményt leírni. Mi csak arra vállalkozhatunk, hogy a millenniumi emlék év tiszteletére felidézzünk néhány eseményt, nagy magyar alkotóművészek segítségével, tisztelegve ezzel az ősi múltnak, nemzetünknek, és emlékeztessünk elmúlt korokra. Hisszük és valljuk, hogy jövőt építeni csak az tud igazán, aki történelmét nem feledte el.

Képeink, amelyeket bemutatunk, négy nagy eseményt villantanak fel a honalapítás évszázadából: Árpád pajzsra emelését. (Bera Károly munkája), a vérszerződést. (Szekely Bertalan falképe), a magyarok bejövételét (Munkácsi Mihály festménye), és Vajk megkeresztelését. (Benczúr Gyula festménye).

Magyarország megalapítója Árpád volt. Álmos magyar vajdának fia.

Amikor a magyarok Levédiából Etelközbe érkeztek 889-890 táján Álmos, a feljegyzések szerint, már 75 éves volt, s így nem vállalkozhatott a fővezérségre. A nemzeti krónikák szerint, a hét törzs közös fejedelmükévé Árpádot választotta, akít a vajdák pajzsra vállalkoztak emeltek és így mutatták be a népnek, mint az újonnan választott fejedelmüket, de egyben meg is szabták hozzá való viszonyukat. Az áldozatoknál használt szent edénybe bocsátva "saját vérüket pogány szokás szerint" szerződést kötöttek, melyeknek főbb pontjai:

1. Míg Árpád nemzetsége él, mindig abból legyen a nemzet fejedelme.

2. Amit közös erővel szereztek, abból mindnyájan közösen, igazságon részesüljenek.

3. A törzsek fejeit, és utódaikat ne zárják ki soha a fejedelmi tanácsból

4. Ha maradékaik közül valaki hűtlenné válnék a fejedelem iránt, a bűnösnek vére folyjék, mint az ő véruk folyt az eskünél, melyet Árpáddal egyetemben esküdtek.

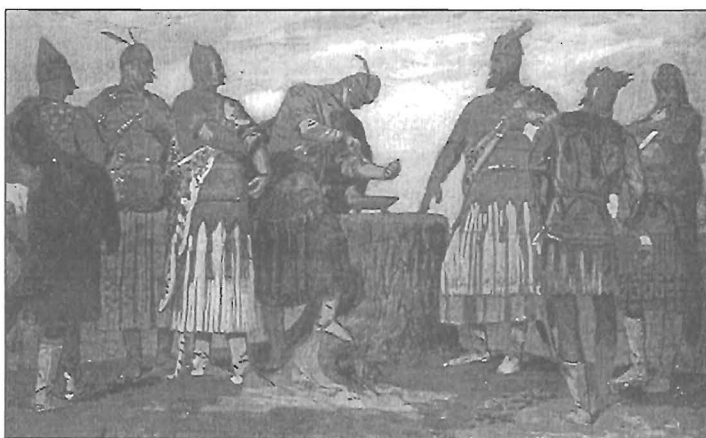
5. Ha ezt a szerződést akár a vezér, akár a törzs fejeinek utódai közül valaki megszegné, átkozzák ki a nemzet kebeléből.

Természetesen e szerződést nem szedték így paragrafusokba, ahogy krónikásaink leírják, de az bizonyos, hogy e pontok szerint rendezték dolgaikat.

895-ben Árpád a Vereckei-hágón át (Munkács táján) kezdi meg a honfoglalást. Seregei élén nehéz harcokban birtokba veszi a Kárpát medencét.

A kalandozások kora következett, majd 972-ben Taksony fejedelem halála után, fia Géza következik, aki 997-ig uralkodik. Géza, akiről a krónikások ugyancsak keveset jegyeztek fel bölcs, erős uralkodó volt, ki 974 táján maga is megkeresztelkedik. Templomokat, kolostorokat létesített. Fiát Vajkot is megkeresztelteti, aki a kereszténységben az István nevet kapja. A keresztiséget István 10-12 éves korában Szt. Adalbert prágai püspök keze által vette fel. Apja halála után 1000-ig, mint fejedelem, 999. december 25-én (mások szerint 1000. január 1-én) a II. Szilveszter pápa által küldött koronával királlyá koronázzák. Alatta kezdődött kialakulni nyugati mintára az egyszemélyes monarchia.

Forrásmunkák: Révai Nagy Lexikon (1911-14), Magyarország történelmi kronológiája (Akadémiai Kiadó 1983), István király és műve (1977).

Beszélgetés ifj. Dógi János képviselővel

Erre a beszélgetésre az adott éppen okot, hogy ifj. Dógi János, aki a Cigány Kisebbségi Önkormányzat és a Gyomaendrőd Városi Önkormányzatnak tagja nemrég érkezett meg Amerikából. Erről az útról, igen kíváncsian vártuk haza, hogy élményeiről kifaggassuk. Olvasóinkkal szívesen megosztjuk, amit megtudtunk. János egyébként nem egy bőbeszédű ember, különösen akkor nem, ha önmagáról kell beszélnie. Kérdésünkre, elmondta, hogy három cigány ember három hetet töltött vendégként Amerikában. Az ő útjuk volt az első olyan út, amikor is csak cigány emberek voltak az Államok vendégei. Megkérdeztem, hogy egyáltalán hogyan jutott ehhez a lehetőséghez. Elmondta, hogy tulajdonképpen már 50 éves ez az amerikai program, amelynek az a célja, hogy bemutassák az „Államok” működését. Tehát az Amerikai Szövetségi Kormány vendége volt János 2 cigány társával együtt, november 11-től december 3-ig.

Hogyan jutott éppen ő ebbe a „kiváltságos” helyzetbe, faggattam tovább. Elmondta, hogy amikor elkezdte itt Gyomaendrődön a Cigány Közösségi Ház működési feltételeinek kialakítását majd megteremtését, ennek a munkának a kapcsán került kapcsolatba az USAID –al, akiknek képviselői látván az elért eredményeket, a működő közösségi házat, és a többi más, számos eredményt pld. a sikeres tanfolyamok, szakképzések, a fiatalok programjai, úgy találták Jánost érdemesnek arra, hogy erre a nem mindennapi programra kikerülhessen Amerikába.

Nagyon sok élménnyel, tapasztalattal gazdagodva jöttek haza, - mondta - konkrétan a kisebbség helyzetére vonatkozóan is, és amit hangsúlyozott, hogy van összehasonlítási alapja, a kisebbségek helyzetére vonatkozóan.

Rendkívül fontos eredménynek tartja, hogy új kapcsolatok alakulhatnak ki. Példaként említette, hogy alig hogy haza érkeztek, éppen itt járt Magyarországon az Amerikai Külügyminiszter asszony, aki egy díjátadó ünnepségre meghívta mindhármukat. Nagyon nagy megtiszteltetés, és kitüntetés volt ez számukra. Egyébként hazajövele óta alig 18 kapcsolatot felvételét kezdeményezte, és álmódzik egy „testvérvárosi kapcsolat” kialakításán is. Ezen kívül olyan gyakorlati példákat látott, tapasztalt, amit mindenképpen szeretne megvalósítani. Kértem, hogy legalább egyet áruljon el az elképzeléseiből. Szeretne János itt az általános iskolában megvalósítani egy kint látott példát. Amikor is a kis cigánygyerekek iskolai beilleszkedését olyan nagyobb, (esetleg már középiskolás) cigánygyerekek segítik, akik még ugyan iskolába járnak, de tekintve, hogy ők ismerik jobban a saját szokásaikat, ők tudják segíteni a kicsik beilleszkedését. Elmondta János, hogy eddig is tudta, de ott Amerikában még jobban megerősödött benne az a felis-

Zarándoklat Rómába - Firenze, a reneszánsz bölcsője

2001. március 31 - április 6

Utazás: Neoplan típusú autóbusszal, WC, büfé

Szállás: 4 éj Rómában, 2 személyes, WC, zuhanyzós szobákban

Ellátás: önellátás

Részvételi díj: 48 000 Ft (tartalmazza az utazási költségeket, szállást)

Program:

- március 31. Indulás 8-kor Gyomaendrődről. Útközben az utasok csatlakoznak a csoporthoz. Folyamatos utazás kisebb megállásokkal.
- április 1. Érkezés a déli órákban Rómába. Szállás elfoglalása.
- április 2. Városnézés: Colosseum, Forum Romanum, Capitolium, Piazza Venezia, Igazság Szája.
- április 3. Vatikán, Szt. Péter Bazilika, Angyalvár, Szent Lépcső.
- április 4. Vatikáni Múzeum – Sixtusi Kápolna, Róma barokk szökőkútjai: Trevi Kút, Piazza Navona, Spanyol Lépcső.
- április 5. Reggel indulás Firenzébe. Firenzében városnézés: Dóm, Sta. Croce Templom, Uffizi Képtár, Ponte Vecchio. Este indulás Magyarországra.
- április 6. Érkezés a délutáni órákban.

A programok sorrendjének változtatási jogát fenntartjuk.

Az ár nem tartalmazza: biztosítást, múzeumi belépőket.

Belépődíjak: Sixtusi Kápolna: 18000,- líra/fő

Colosseum 10000,- líra/fő (kb. 1400 Ft)

Napjegy Rómában: 6000,- líra/fő

Jelentkezési határidő, valamint részvételi díj 50%-nak befizetése január 10-ig, a másik része február 20-ig.

Jelentkezés:

Szt. Imre Róm. Kat. Plébánia Gyomaendrőd Fő út 1.

Tel: 66/283-940 (Gyuriczáné Szabó Erzsébet)

Hivatali időben: 8^h-tól 12^h-ig.

Ülőhelyek a befizetés sorrendjében.

merés, hogy a kisebbség, (nemcsak a cigányság!) problémájának megoldása csakis a tanulás, az oktatás lehet. Sőt, tovább menve a foglalkoztatás megoldása. Minden munkanélküli helyzete kétségbeejtő, -mondta - de a legfélelmetesebb, ha a fiatal, pályakezdő munkanélküli. Ezekre a problémákra kell megtalálni a megoldást. Ezt tekintik egyik legégetőbb feladatnak. Sokat dolgozik ő is ennek a megoldásán. A pozitív példamutatást nagyon fontosnak tartja.

Amióta ismerem Jánost, mindig nagyon elfoglalt ember volt. Ennek ellenére, megtalálta a módját, hogy kérdéseimre, (ha csak félmondatokban is) feleljen, hiszen e beszélgetés után is már rohannia kell, itt az év vége, a számadások ideje, és a családjával is szeretne egy kicsit foglalkozni.

Szerettem volna még faggatni az utazás izgalmairól, arról a gyönyörű élményekről, amit az ember csak a felhők felett érezhet, de hát erre nem volt idő. Majd talán legközelebb. Őszintén kívántunk egymásnak nagyon boldog és sikeres újévet. Biztos vagyok abban, hogy János folytatja, amit elkezdett, és annak meg lesz az eredménye, hiszen amit eddig megteremtett, az szépen fejlődik tovább. Ehhez a munkához kívánok Dógi Jánosnak erőt, egészséget, és megérdemelt sikert az új évszázadban.

Császárné Gyuricza Éva

MKDSZ KARÁCSONY

December 16-án, szombaton tartotta a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség Gyomaendrődi Szervezete hagyományos karácsonyi ünnepségét, melyen a tagok és családtagjaik, több mint százan vettek részt.

Az est vendégei voltak: **Szilágyiné Szemkeó Judit a Szociális és Családügyi Minisztérium politikai államtitkára, az MKDSZ elnökségének tagja, Domokos László a Megyei Közgyűlés elnöke, országgyűlési képviselőnk.**

Az elnöki köszöntő mely az ünnep jelentőségéről, a szeretet nagy ünnepéről szólt, kiemelve a családok szerepét és jelentőségét. Az elnök üdvözölte a ma megalakult ifjúsági szervezetet az IKSZ-et és jó munkát kívánt a fiataloknak. Örömmel jelentette be, hogy 2000-ben 28 taggal növekedett az MKDSZ tagjainak száma, amely

remélhetőleg tovább fog gyarapodni 2001-ben is. Az elnök szavait az ünnepi jókívánságokkal fejezte be

Ünnepi köszöntőjében a államtitkár asszony a családok érdekében hozott kormányintézkedéseket ismertette, melyek mind kapcsolhatók a szeretet ünnepéhez. Kiemelte, hogy talán ezek az intézkedések megállíthatják a magyarság fogyását.

Majd a tagok gyermekei és unokái szép kis műsorral kedveskedtek.

A karácsonyi hangulattól eltelve gyertyagyújtás mellett énekeltünk szép magyar karácsonyi énekeket.

A vacsorát Tímár János vendéglője szolgáltatta mindenki meglegegedésére.

Vidáman, gazdag tombola játékkal ért véget az est.

Tímár Mihály
elnökségi tag

Dr. Szemkeó Judit üdvözli az ünneplőket

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

Régi karácsonyok

Régebben, amikor a világ még jobb volt valamivel, fehér karácsonyokkal ajándékozta meg a tél az embereket. Ma, ha esik is netán hó, a motorizált világ gyorsan sárrá, latyakká tiporja.

Az én gyermekkoromban már november végén leesett az első hó, ha ez mindjárt el is olvadt, csak a háztetőkön hirdette valameddig, hogy - Csokonai szavaival: „jön, jön a zúzós december, mikor fázik minden ember...” December elején már csakugyan lehullt a felet jelző ropogós hó, csikorgott a csizmak alatt esténként a fagyban. Megmaradt most már nemcsak a tetőkön, araszos jégcsapokat eresztve, hanem az utcákon, a városban is, nem lévén még annyi autó s hókotró. Előkerült a nyári színből két gömbölyű orrú szántalp a kocsikerék alá, többgyin bakjuk sem volt, úgy ült a pokróccal leterített ülésen a bundába burkolózott kocsis. Csengettyúzve száguldott, némi büszkeséggel a lemaradó kocsik előtt, olykor a szán nagyokat farolva kivált a kanyarokban, a hófogta utakon. A padlásról lekerülő hámrá szerelt, sokszor egészen különleges csengők, csengőfűzerek valóságos karácsonyi hangulatot hoztak, s ezt növelte a szánon ülő, bundába, subába burkolt kucsmás alak, a prüsszögő lovak fújta pára, s a kucsma alól kigomolygó ezüstös füst, ami együtt szinte külön természeti jelenségnek tetszett a zúzmarás fák alatt. A hóesés különben is halkabb, bensőségesebb világot teremt: mikor sűrű pelyhekben kezd alászállni a játszadó angyalok kiszakadt párnáiból, s a lányok haján a lámpafényben valósággal finom fejjékként csillog.

A gyerekek is vidámabbak lettek ilyenkor: hógolyóztak (volt is egy hóesést ünneplő dalocskánk az iskolából: „hull a hó az utcára, gyerünk egy kiscsatára, hiába fut a gyáva, a golyó eltalálja”); mások jókedvükben „jézuskát vetettek”: széttárt karral hanyatt vágták magukat a friss hóban. Voltak, akik csak bukfcencet vetettek: **„hengerbuckáztak”**. Ezt a szót Endrőd felé szánkozva Kőszegi bácsitól, a község egyetlen fiákeresétől hallottuk, aki egylovas bőrernyős fiákerével ott állt a vasútállomás előtt minden befutó vonatnál, s legtöbbször úgyis kocogott haza, üresen, a Hősök emléktűjára. De volt neki szánkója is: nem egyszerű paraszti szán, hanem hintőszabású, felkunkorodó elejű „hattyúnyakas” vastalppal. A barátom nővérének udvarlója elvitte vele szíve választottját

egy kicsit „megszánkázatni”, s minket is elvittek, egészen Endrőd alá a csengős szánnal.

Ahogy régen, - ma már ezt nehéz volna megtenni, - karácsony nem eshetett meg hó nélkül, úgy betlehemesek nélkül sem (akárcsak a lakodalom menyasszonytánc nélkül). Az első elemiben, a központi iskolában (akkor még a református egyházhoz tartozott) előadtunk egy karácsonyi történetet, s ebben én voltam a király, aranypapírból volt a koronám, pirossal szegett fehér krepp-papírból a palástom, nagy aranycsillagokkal; az orrom alá megvattából bajusz, az államra fehér szakáll volt ragasztva, nagyon rossz szagú ragasztóval (masztixnek mondták, ha jól emlékszem). Nyilvánvalóan a félelmetes Heródes királyt személyesítettem meg, szégyelltem is nagyon. Sokkal jobban szerettem volna egyszerű pásztor lenni, mint egyik iskolatársam, aki erre az alkalomra igen szép, piros rátéttel díszített szürke szűrt viselt.

- A tied ez? - kérdeztük többen csodálkozva. Szinte elpirult, s szeme valósággal könnybe lábadt, mert igen szegény fiú volt. Csupa folt volt a kabátja, télikabátja - nagykabátja - meg nem is volt.

- Ha nekem ilyen volna! - Mégis irigyeltem a papírkorona alatt, mivel ő volt az egyike az angyali örömhírt meghalló pásztoroknak a betlehemi mezőkön-

A papírpalástos királyt, a cifraszűrös pásztor s az angyalokat a „Hargita” fényképészeti műterem apró természetű tulajdonosa meg is örököltette, fekete klottal letakart masinája mellett olyan magnéziumlángot lobbantva (a vaku akkor még ismeretlen volt), mintha mennyei világosság ragyogott volna föl hirtelen. Be is hunytam előtte a szemem, amint ez a fényképen is látható (amelyet maig őrzök). Csak az vigasztalt, hogy a legtöbb szereplőt elvakította a nagy fényesség: a pásztor és az angyalok is félig lehunyt szemmel állnak a dobogón a csoportképen.

Az én gyermekkoromban még a valódi betlehemjárás is élt a szülőföldemen. Bezörgetve a házba már a folyosón rázendítettek a karácsonyi énekekre: „Mennyből az angyal lejött hozzátok, pásztorok, pásztorok...” Egytől egyig fiúk voltak. A betopogó pásztorok verték le a csizmájukról a havat, fejükön kifordított kucsma volt, vállukon hosszúszerű guba, kezükben nagy vándorbot: az orruk alá madzag-

gal volt felkötve a kenderkőcből sodort hosszú harcsabajusz. állukra meg az öles, lobogó szakáll. Ott volt köztük nagy papírsüveggel Heródes is, meg a három napkeleti bölc: a szerecsenkirálynak koromtól feketélt a képe. Két pásztor a betlehemi fogadó mását tartotta kezében, de ez kívülről tornyos, fehér templom volt, csak belülről látszott az istálló, a szent családdal, a bölcseben fekvő kis Jézussal s a kukoricaszárból készített tehénnékkal, bárányokkal, a középen világoló gertya fényében. A nagybundás pásztor botjával a padlót döngetve kezdte rá a mondókáját: „Dicséressék Jézus földön és a mennyben, ki a háznak urát tartja egészségben...” s engedelmet kért, hogy eljátszhassák a Megváltó születésének történetét: „Eljött már karácsony szürke szakállával, lyukas a bocskorom, nem győzöm szalmával...” s ébresztgették a bundában fekvő öreg pásztor: „Kelj fel, öreg, kelj fel, mert hirdet az angyal, induljunk szaporán, ne mulassunk soká...”

S mert ők szegények voltak, arany tömjén, mirha helyett túró, gomolyát, báránybőrt tettek a földre helyezett betlehemi hajlék küszöbére, s áldást kívántak a házra, nyomatékkal utalva szegénységükre is: „Húrka, kolbász, szalonna, pásztoroknak jó volna!”

A betlehemjárás azóta kiment a divatból. Utoljára 1957 karácsonján, Pesten láttam betlehemeseket, a Móricz Zsigmond körtéri talponállóban, ahol a körtéri fölkelőknek főztek annak idején. Rázendítettek a világító templomocskát tartva a Mennyből az angyalra, s kezdték volna játékukat is a kisiskolások, de az aranycsillagú kis templom fölött rájuk mordult egy csillagos tányérsapka, s a komor hang kitesékelte őket. Azt a rend rideg óre is tudta, hogy egy éve a pesti srácok is részesei voltak a forradalomnak. Azt azonban nem tudhatta, amit mi is csak jóval később tudtunk meg, hogy 1956 decemberében New Yorkban, egy magyar író, Márai Sándor Mennyből az angyal címmel írt verset:

„Szólj hangosan az éjszakából
Angyal, vigyél hírt a csodáról...
Mondd el, mert ez világ csodája:
Egy szegény nép karácsonyfája
A csendes éjben égni kezdett:
És sokan vetnek most keresztet...
Angyal, vidd meg a hírt az égből
Mindent új élet lesz a vérből...”

Szilágyi Ferenc

Múzeumpedagógiai tapasztalatok a Városi Képtárban

Latorcainé Újházi Aranka ikonkiállításának és Csenger Zalán Attiláné Takách Ágnes fotóinak fogadtatása a nagyközönség és különösen a gyűjtemény törzsközönségét alkotó helyi pedagógusok és diákok körében számos tapasztalattal gazdagíthatja a múzeumpedagógia iránt fogékony nevelőt, de csoportokat fogadó múzeumi népművelőt is.

A kiállítás október 23-i megnyitása óta annyi látogatója volt a Képtárnak, mint ez évben az állandó kiállításnak és a másik két időszakos tárlatnak együttvéve. Csak a megnyitón részt vett 250-300 ember, s az óta decemberi zárás napjáig mintegy 850-en látták a kiállítást.

A kiállítást nagy számban diákok látogatták. Megfigyeléseink köréből – most kizárva a felnőtt korosztályt – a látogató diákok legkülönfélébb korcsoportokból kerültek ki, akik különféle háttérrel, történelmi és vallási ismeretekkel és a művészetek iránti érzékenységgel rendelkeztek. Az egyes csoportok hozzáállása, érdeklődése elsősorban a kísérő pedagógus rövidebb-hosszabb felkészítő munkájától, de az egyes tanulók családi háttérétől, nevelésétől is függött.

Különösen jó volt együtt dolgozni Oláh Gizella tanárnő által vezetett, művészeti alapképzésben résztvevő gyerekekkel, akik a kissé hosszúra nyúlt videofilmel is – amelyen Újházi Aranka művésznő olyan hittel, ihlettel beszélt az ikonról, mint sajátos műfajról, az ikonfes-

tészet hagyományairól, köztétsegeiről, ezen belül a művészi szabadság korlátairól és lehetőségeiről, a műhelytitkokról és egyáltalán a találkozásáról az ikonnal, amely meghatározza egész további életét – szinte pissenés nélkül, igaz érdeklődéssel nézték végig.

Azok a csoportok pedig, akiket Hunya Elekné tanárnő vezetett és készített fel, már eleve erre a célra készített feladatlapokkal jöttek, feladatsorok voltak a látogatással összekapcsolva, s így az érdeklődés és a figyelem, mivel célja volt, az iskolai tanóránál lazább keretek között is megmaradt. Aztán jöttek apró, elsős-második gyerekek, akik az ikonokon megjelenő jézusi élettörténetet, mint egy csodálatos mesét érezték át. Felejthetetlen emléket hagyott bennem az a búbajos kisfiú, aki valósággal társammá szegődött a vezetéskor, s a maga szókincsével a „365 történet a Bibliából” című kedves könyve alapján magyarázta társainak a képeken látható jeleneteket.

Voltak persze elszomorító tapasztalatok is, formális kö-

teles-szerű látogatások, sőt oda nem illő beírások a vendégek könyvébe. Legfogékonyabb a 11-12 éves

korosztály volt, ők már rendelkeztek bizonyos történelmi ismeretekkel a Római Birodalomról, annak kettészakadásáról, s ehhez. Lehetett kapcsolni a kereszténység nyugati és keleti ágának kialakulását, s a nyugati és keleti típusú szentképek különbségeit. Így felvezetve, a meglévő ismeretekre alapozva, rá lehetett őket vezetni ennek a műfajnak a különleges ízére, összefüggéseire.

A nagykamaszokkal – tisztelet a kivételnek -, már több baj volt. Ők, ahogy szégyellik saját érzelmeiket, ugyanúgy jópofáskodással, durvasággal palástolják minden, a felnőttek által értékesnek mondott dolog iránti esetleges vonzódásukat. Úgy hiszem ez az egyik oka az érdeklődés – reméljük, csak látszólagos -, hiányának részükről. A másik ok a több évtizedes háttérbe szorítása nemcsak a vallásos nevelésnek, de a saját kultúránk megismerésének, megismertetésének is.

Gondoljuk el, valaki, ha eljut idegen országba, vagy messzi földrészre, kíváncsi az ott élő népek múltjára, jelenére, kultúrájára, amibe beletartoznak a műemlékek ugyanúgy, mint az életmód, a szokások, a vallási hiedelmek, szertartások, egyszerűen minden, ami arra a népre, vagy a szélesebb kultúrkörre jellemző. Saját kultúránkra miért ne lennének legalább ennyire kíváncsiak?! Megértéséhez feltétlenül szükséges a görög-latin mitológia mellett a zsidó-keresztény kultúrába tartozó vallási is-

meretek megléte, hiszen e nélkül az európai irodalom és művészet nagy alkotásai sem érthetők. Ilyen szempontból valóban missziós – ha nem is feltétlenül vallási, de mindenképpen kultúrmissziós – szerepe lehet az ehhez hasonló kiállításoknak. Ezért valóságos ajándék, hogy itt, helyben találkozhattak a diákok ezzel a kiállítással, aminek kapcsán ezek az ismeretek is átadhatók. A költséges osztálykirándulások egyre elérhetlenebbek, talán ezért is érezték úgy a pedagógusok, élni kell ezzel az alkalmal.

Sajnos, a múzeumlátogatásra szánt órák száma még mindig nagyon korlátozott. Mégis hasznos és élményszerű kiegészítője lehet az iskolai tanóráknak. Ha nem is minden gyerek élvez egy-egy ilyen, témájánál fogva is szokatlan kiállítást, mint Újházi Arankáé, hosszabb távon remélhetőleg megmutatkozik ennek hatása. Értékek széles skáláját – de pozitív emberi értékeket - kell ahhoz felmutatnunk, hogy egykor majd választani tudjon az ifjú ember. Kell, hogy tudjon különbséget tenni jó és rossz, az emelkedett, emberhez méltó és az alantas dolgok között.

Nem a jog, a bűnüldözés és a gyakran elégtelen – mert valójában lehetetlen – igazságszolgáltatás intézményei azok, amelyek korábban tarthatják az emberi együttélést, az erkölcsöket. Csakis a nevelés alkalmas erre, amely követendő példákkal, a művészet és a valóság adta fogódzókkal adhat eligazítást az értékek zűrzavarában. Ezek együttesen, vagy külön-külön adhatnak valamiféle többletet az „ehess, ihass, ölelhess, alhass!” földhözragadt szűkségletnél.

„A mindenséggel mérd magad!” – mondta József Attila, s erre rímel Pascal gondolata is:

„Az Ember égre néz, és földre néz az állat...”

Ki kicsoda, könnyen kitalálhadd.”

Bula Teréz gyűjteménykezelő

ÉPFE

**Építőipari Szakipari Festő Szolgáltató
Betéti Társaság vállalja:**

Közületi – vállalkozói és magán megrendelőinek

ÉPÍTŐIPARI – SZAKIPARI

munkáinak elvégzését.

Teljes körű ügyintézésel,
tervezéstől a kulcsátadásig.

ELLENŐRIZHETŐ REFERENCIÁKKAL

rendelkezünk Alföldön és Budapesten!

Hívja: 06-66-295-659 vagy 06-20-9367-514 számot.

Fax: 06-66-385-896

Cím: 5502. Gyomaendrőd. Juhász Gyula utca 34/1.

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.”

Kós Károly, 1925.

Kedves Olvasó.

Városunknak, Nagyenyednek történetét szeretném bemutatni Önnek, a most megkezdett sorozattal. A város régi és új arculatáról szóló írásom az enyedi helytörténeti írásokból és az idősebb korosztály visszaemlékezéseinek segítségével állt össze. Remélem kíváncsiságát felcsigázom, s ha majd erre jár, nem lesz annyira ismeretlen és idegen a város. (És mi szívesen adunk helyt testvérvárosunk történetének leírására, hogy ezzel is szorosabbá tegyük kapcsolatunkat testvérvárosunkkal. SZERK.)

Nagyenyed földrajzi helye

Nagyenyed város Erdély szívében a Maros folyó jobb partján, a Gyulafehérvár-Kolozsvár országút mentén, az Őrhegy lábánál fekszik. A város csaknem egyenlő távolságra van az Aranyos és a Küküllők torkolatától, de a közelben több kisebb völgy is összefut. Jó összeköttetése van az említett folyók völgyein kívül, Tordával és azon át Kolozsvárral, Torockó vidékével, az erdélyi érchegeység bányavidékével, Erdély-hegyláncjával, amelybe híres bortermeletével maga is beletartozik.

A római uralom idején a Saregethuzat Apulumon át Potaissával és Napocával összekötő út mentén, Brucla volt a mai Enyed helyén, vagy legalábbis közelében, Tövis felé. A római korszakból is több lelet került elő. Brucla római város volt a bányavidék székhelye, aranybeviteli hivattal. Kr.u.105-ben nyomult ide először Traianus császár hódító serege Apulum (Gyulafehérvár) felől. Kr.u. 167-171 években különféle barbár népek (markomanok) törtek be Erdélybe (Dáciába), s akkor pusztult el először a Nagyenyed táján álló római telep is. Fölvirágoztak ugyan még egyszer a római marosmenti városok, telepek, de a népvándorlást előkészítő mozgalmak a Kr. u. III. században másodszer is megsemmisítették, míg végre 271-ben Róma a gótok részére lemondott Dáciáról.

Lakott terület volt már a honfoglalás idejében, amit a Bethlen Kollégium régiséggyűjteményében található honfoglalás kori sírok és emlékek mellett az a tény is igazol, hogy az erdélyi püspökség székhelye a szomszédos Gyulafehérvár lett. A fejedelmi korban rendszeres állomása a Gyulafehérvár és Kolozsvár közötti forgalomnak, s ma az Erdélyt átszelő fővasút két elágazási pontja Tövis és Székelyföldvár között egy kis állomás. Már fekvésénél fogva jelentős szerepe volt minden időben Erdély történetében, s közelben feltalálhatók mindazon kultúrák nyomai, amelyek valaha Erdély földjén éltek. Bár nem állapíthatjuk meg, hogy mióta lakott hely, de a közeli falvakban évről évre felbukkanó szkita, vaskori, sőt neolitikumi emlékek bizonyítják, hogy időszámításunk előtti pár ezer évvel már kultúrélet volt ezen a földön. E leletek visszamutatnak a Kr. előtti VII. századig. A hadak és vészek útjában fekvő város helye és vidéke bizonyára már sok rendbeli borzalmas pusztuláson ment keresztül a népvándorlás, a honfoglalás idejében, amíg a bevándorolt szászok a XIII. században ismét telepet alkottak itt, az akkor már a gyulafehérvári káptalan birtokán. A városnak a szászok ad-

nak új lendületet. Évszázadok óta a nagykiterjedésű Fehér megyéhez tartozik, melynek évszázadokon át 1716-1929 közt székhelye is volt, míg azt vissza nem vitték ismét Gyulafehérvárra, a régi fejedelmi városba.

(folytatjuk)
Bajusz Tünde

Választások Romániában

Mint ismeretes november 26-án parlamenti és államelnöki választásokra került sor Romániában. A szavazati joggal rendelkező személyeknek 55,29%-a jelentkezett az urnáknál, ami a vártnál jóval kevesebb. Az RMDSZ által javasolt államelnök jelölt idén is Frunda György lett. Mivel a romániai magyarság létszáma megcsappant, az 1996-os választásokat nehezen lehet összehasonlítani az ideivel. Bár tudtuk, hogy Frunda Györgynek esélye sincs, jelölésre mégis szükség volt, mivel a kampány ideje alatt minden jelölt bizonyos előnyöket és jogokat élvezett, mint pl. a televízió ingyenes adásidejét, ahol az RMDSZ-nek lehetősége nyílt ismertetni politikai irányvonalát, meglátásait, céljait. Sajnos, a választások előtti véleménykutatások eredményei megmutatták, hogy a nép menyire csalódott a volt parlamenti képviselőkben és államelnökökben egyaránt.

Az 1989-es fordulat után hét év szükségeltett, amíg végre demokratikus állammagunkat mondhattuk magunkat, de úgy látszik a kocka újra fordult, sokak meglepetésre a társadalmi demokrácia párti (PDSR) Ion Iliescu után második helyre a nagyrománia párti Corneliu Vadim Tudor ultranacionalista került. Így a második fordulóban a két rossz közül a kisebbiket kellett válasszuk. A tét vagy Iliescu, a kommunizmus embere, vagy Tudor, aki egy második Milosevits lett volna az állam elnöke.

Volt olyan megye, pl. Beszterce-Naszód, ahol C.V.Tudor győzött. Fehér megyében (nálunk) Ion Iliescúra szavazott 90369 polgár, C. V. Tudorra pedig 81351 személy. Az arány így Iliescu 52,63%, Tudor 47,37%. Szenátorjelöltje is volt megyénknek Koble Csaba személyében, képviselőjelöltünk pedig Rácz Levente volt. Sajnos nem kaptak elég szavazatot, így Fehér megyének nem lesz parlamenti képviselője. Januárban újra felvetődik a kérdés, hogy valamely másik megye gyámhatósága alá kerülhetünk-e?

A jelenlegi helyzetben Markó Béla országos RMDSZ elnök kijelentette, hogy bár ellenzékben vagyunk, az RMDSZ támogatni fogja a társadalmi demokrácia pártját és Iliescut. A két párt közti egyezményt (protokollumot) december végen fogják aláírni. Ebben sürgetni fogják a kisebbségi (magyar) nyelv használatát a helyi közigazgatásban, ott, ahol a magyar lakosság eléri a 20%-ot, ugyanakkor sürgetni fogják annak a törvénynek az alkalmazását is, mely előírja a jogtalanul elkobzott javak (intézmények, épületek, magánházak, stb.) visszaszolgáltatását is. **Reméljük, hogy a következő négy év alatt országunk megmarad az Európához való csatlakozás útján, még akkor is, ha az út hosszú, és lassan haladunk rajta.**

Bajusz Tünde

Rövid hírek

1. Lemondott a Fehér megyei RMDSZ elnök, Brendus Gyula. Helyébe Rácz Levente, volt ügyvezető elnök lépett, folytatva elődje tevékenységét.

2. A nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium igazgatójának, Krizbai Jenő történelem szakos tanárnak igazgatói mandátuma idén ősszel fejeződik be. Mandátumát nem kívánta megújítani, így helyébe Simon János matematika szakos tanár került, aki mint mondotta demokratikusan szeretné vezetni az iskolát, a közös erőforrások és közösen kitűzött célok megvalósításával. Azt szeretné, ha a tanári közösség olyan feladatokat és célokat tűzne ki, melyeket hatékonyan, könnyen és gyorsan megvalósíthat. Folytatni szeretné Krizbai Jenő volt igazgató munkáját, mindössze a munka sebessége akar változtatni. Szabó Hajnal aligazgatótönözletül, Konya Mária újonnan kinevezett aligazgatótönözlettel fogja megosztani a tennivalókat. A több mint ezer diákot számláló intézménynek így három igazgatója lett, melyre nagy szükség is volt.

Csak erős, öntudatos ország képes valamennyi állampolgárának érdekeit megfelelően képviselni

A múlt év október 15-én Tihanyban zászlót bontott az Ifjúsági Kereszténydemokrata Szövetség (IKSZ).

Szabadság és felelősség címmel kiadott programnyilatkozatból idézünk ifjú olvasóinknak:

„Az IKSZ a XXI. század küszöbén szólítja meg azt a fiatal nemzedéket, amely már ifjú magyar köztagsággal együtt felnőve alakítja ki jövője élete kereteit. A magyar állam ismét

visszanyert önállósága és a bekövetkezett politikai változások rég nem látott lehetőségeket tárnak fel előttünk. Külső elnyomástól és megvalósíthatatlan utópiáktól szabadon építhetjük közös jövőnket.

A magyar társadalom történelmének új szakaszába érkezett. Mi, akik már ebbe az állapotba születünk bele, vagy legalábbis eszmélődésünk erre az időszakra esett, nem tudjuk mindezt eléggé értékelni. Jog szerint a nemzeti közösség egésze és nemcsak annak egy kiváltságos rétege részesedhetik arányosan az ország javainak összességéből, és mindenki képességeinek valamint egyéni teljesítményének megfelelően foglalhatja el helyét a társadalomban.

A szabad piac, a verseny és a magántulajdon alapján szervezett modern kapitalista gazdaság viharos gyorsasággal érte el a hamis biztonságához szokott, felkészületlen magyar társadalmat... A viszonylagos anyagi jólét biztosítás korábban nagyrészt országunk jövőjének rovására történt. Ma újból meg kell tanulnunk szabadon, kockázatokat vállalva megteremteni megélhetésünk feltételeit úgy, hogy az a következő nemzedékek életésélyeit se rombolja. Az egyéni boldogulás esélyeihez még találunk mintákat környezetünkben, de a másokkal és másokért végzett munkára már kevésbé... Régi kényszerektől szabadultunk meg, és új feltételek közt kell megtanulnunk élnünk. Szüleink biztosnak vélt meggyőződései tűntek el egyik napról a másikra, szellemi támpontok, hiteles értékek nélkül nőnek fel kortársaink. Ne gondoljunk azonban, hogy a piacgazdaság összeegyeztethetetlen a hagyományos értékekkel. Képes rá, hogy még jobban felerősítse a hirdetni kívánt tartalmat,

legyenek azok jók, vagy rosszak. Jelenleg a szabadság propagálója, ez azonban nem felbonthatatlan szövetség. **Felelős döntésünkön múlik, hogy mivel töltjük meg napjainkat, és mit engedünk szöhoz jutni környezetünkben.**

Az önálló állami lét a személyes élethez hasonlóan nem jelenti a mindentől és mindenkitől való függetlenséget, még ha a fiatalok számára ezt is állítják be legfőbb értéként... Nemzeti érdekein pontos meghatározása és azok következetes képviselete elengedhetetlen feltétele, hogy az európai népek közösségének újból teljes jogú, és ezen minőségben a többi nép által is elismert, egyenrangú tagjai legyünk. **Csak erős, öntudatos ország képes valamennyi állampolgárának érdekeit megfelelően képviselni...** A mindjobban összenövő világ számtalan új lehetőséget nyit meg, de természetesen új típusú korlátokat is állít. Ha Magyarország, mint egész helyt kíván állni, s nem csupán a társadalom vékony rétegének meggazdagodása a cél, miközben a túlnyomó többség menthetetlenül leszakad, akkor olyan új nemzedékek felnevelésére van szükség, melyek egyéni boldogulásukat a közösség felemelkedésével összhangban látják...

Mi fiatal kereszténydemokraták ezt a tudást és ezt az életfelfogást kívánjuk továbbadni és képviselni. **Az Istenbe vetett hit megszabadít attól, hogy életünket a lehető leggyorsabban és legnagyobb mértékben teleszűfoljuk felesleges javakkal, így próbálván némi értelmet adni neki.** Tudjuk, hogy életünk értékét nem egyedül az elért sikerek, és a piac határozza meg. Tudjuk azonban azt is, hogy nem mások fogják helyettünk elvégezni a ránk bízott feladatokat. Itt és most kell helytállnunk, nem válhatunk arra, hogy majd egyszer maguktól jobbá válnak a dolgok. Cselekvési szabadságunk nagyobb, mint szüleinkké, lényegesen többet a korábbi vagy szerencsésebb nemzedékek sem kaptak, mint mi. **Rajtunk múlik, hogy jövőnk közösségünk életképesek, élhetőek lesznek, s hogy értéket és otthont jelentenek majd tagjaik számára.**

(Kiemelések a szerkesztőtől!)

Örömmel számolhatunk be arról, hogy 2000. december 16-án Gyomaendrődön is megalakult az Ifjú Kereszténydemokraták Szövetsége. Tevékenységükéről lapunkban szívesen számolunk majd be.

Közreadta:
Császár Ferenc

Közösségi Önségítő Rendszer (KÖR)

December 3-án, Budapesten részt vettem a II. Országos KÖR Konferencián, amit egy két-éves projekt befejezése, és kiértékelése alkalmából rendeztek. Ez azonban nem azt jelenti, hogy ne lenne folytatás, ezt a szervezők és az élénken érdeklődők egyaránt leszögezték.

Hogy mi is a KÖR? (a cím három szavának rövidítése) Kézpénzforgalom nélküli cserekereskedelmet jelent. A csere alapját nemcsak tárgyak képezhetik, lehet munkaerő, szakértelem, amit a KÖR tagjai felajánlanak, illetve igényelnek. Az első magyarországi KÖR-ök az angol és nyugat- ausztráliai LETS-ek mintájára jöttek létre. Két éve egy 14 tagú magyar csoport angliai tanulmányútja után, ami egyben a projekt kezdete volt. Dave Williams, aki a konferencia egyik előadója volt, egy kis tanmesével szemléltette a lényegét:

„Egy kisvárosban volt 10 borbély. Kevés volt a lakos, így – hogy mégis megéljenek – elég drágán, öt koronában állapították meg egy szakáll és hajvágás árát. E miatt még inkább nem jöttek a kuncsaftok és szegény borbélyoknak annyi pénzüik sem volt, hogy saját fizimiskájukat rendbe hozzák valamelyik kollégával. Így mind úgy nézett már ki, mint Sandokan. Egy reggel az egyik (nevezzük első számúnak) talált 5 koronát üzlete előtt. Na ez jól jött, megyek és levágatom a hajam, és szakállam, és elment a 'kettes számú' kollégájához, az a „hármashoz” és így tovább, míg végül a 'tizes számú’ az egyes számúval hozta rendbe torzonbörz frizuráját és szakállát, s ily módon az öt korona is visszatért oda ahonnan elindult. Elégedetten dörzsölgötte kezét az egyes számú borbély; micsonda szerencse, rendben van a frizurám és megvan az 5 koronám is. Ekkor sírdogáló lányka jött arra, s a borbély kérdésre elmondta, hogy reggel elvesztett itt egy öt koronást. A borbély előbb jól megmarkolta zsebében a pénzt, de aztán, kicsit szomorúan, de mégis visszaadta jogos tulajdonosának. És mennyit is 'keresett' akkor ez az 5 korona: Bizony ötvenet (mivel a 10 borbély fazonigazítása ennyibe került) s még vissza is jutott az eredeti gazdájához.”

A KÖR megalakítása egyszerű, nincs hivatalos útvesztője (pl. cégbírósg stb.) adómentes, hiszen kézpénzforgalma nincs, csupán egy nagyon pontos és megbízható adminisztrációra van szükség. Nem kell vezetőség, minden KÖR-tagnak egyforma joga és kötelessége van: az általa igényelt munka, vagy cserekereskedelmi tárgy, esetleg szakértelem fejében melyet „körpontokban” számolnak el, és tartanak nyilván, köteles azonos „körpontú” munkát végezni, vagy cseretárgyat biztosítani. Azonos lakóközösségben (városban, városrészen, esetleg utcán belül) működtethető, részben mert fontos a személyes ismeret a KÖR tagjai között. Másrészt, mert szükséges átlagosan havonta egy összejövetel a körpontok elszámolása miatt, amit részben az adminisztratív teendőket vállaló KÖR-tagnál lévő egyenleg „teljesíttem – kaptam” füzet összehasonlítása tesz lehetővé.

Dióhéjban így tudnám összefoglalni a halottakat, de több kiadvány áll rendelkezésemre. Ha valakinek sikerült felkeltenem érdeklődését, s KÖR alakítására inspirálnak soraim, szívesen szolgálok tanácsokkal s az érdeklődőknek rendelkezésre bocsátom a szakirodalmat.

Marsiné Giricz Erzsébet

Mária néni meséi

Mese a mesebeli mézeskalács házról I. fejezet

Biztos vagyok benne, hogy mindenki tudja, hol állt a vasorrú bába mézeskalácsháza. Természetesen az irdatlan, a se vége, se hossza, a kiskereki, a nagykereki erdőben. Nem is lehet róla semmi újat mesélni, ha egy napon össze nem dőlt volna. De bizony összedőlt.

Addig kószolt Jancsi és Juliska a százestendős falakat, míg azok végül is megrogyantak, és földre pottyantották a cukormázastetőt. A kárvalott vasorrú olyan éktelen jajgatásba kezdett, hogy összeszaladt rá egész Mezőország!

- Mi történt! Mi történt? - kérdezték kíváncsian azok, akik hátul toporogtak, és nem látták, nem tudhatták, mi okozhat ekkora nagy galibát.

- Jaj nekem! Jaj nekem! - sópánkodott sűrű könnyhullatok közepe a Vasorrú. - Égszakadás! Földindulás! Vén fejemre roskadt a ház! Jaj már szegény két árvának, Jancsinak és Juliskának! Nekik is kár az én károm, se cukrom, se marcipánom! Honnan vegyek ennyi kincset, hogy új házikót építsek?

- Minek neked új házikó? - ugrándozta körül kárörvendőn Panci, a gonosz kis manó. - Nem mondtad az utolsó varázslásod, hogy nem vagy hajlandó továbbra is a gonosz boszorkány szerepét vállalni? Ha meg akarod menteni Jancsit, nincs szükséged mézeskalács házra.

- Igaz, ami igaz - szegyenkezett a Vasorrú, - úgy megszerettem azt a kis apróságot, hogy rá sem vinne a lélek azzal ijesztgetni, hogy kementébe dugom, lángon sütfőgetem. Bizony jobban szeretem, ha nyaralni jár el hozzám a két kis árva.

- Gyalázat! - vicsorította ki fogát a farkas. - Árulás! Meghazudtolása az

igaz mesének! Olyan, mintha én beállnék házőrzőnek a nagymamához, vagy urambocsá hátamon lovagoltatnám Piroskát. Badarság!

Persze, hogy badarság! - húzta el a száját csúfondárosan a róka. - Ki is tétéleznél fel rólad, gonosz ordasról, hogy jó és szelíd is lehetnél?

- Miért? Te talán jó vagy? - acsarkodott a farkas. - Hisz mindenkit rászedsz, te sunyiképu!

- Hihihii! - kuncogott a róka. - Egy kis furfangért bizony nem megyek a szomszédba, akif tudok, rászedek, hogyha van rá alkalom, de azt nem mesélik rólam, hogy azután felfalom!

A farkas már fente a fogát, hogy móresre tartsa a rókát, mikor az okos Mackó közéjük lépett és így szólt: -

- Brumm! Annak van igaza, aki nem haragszik! - Ettől aztán róka is farkas is megszelídült nyomban, mert mind a kettő azt akarta, hogy neki legyen igaza. A vitának így hát vége szakadt, már csak azt kellett eldönteni, mi legyen a mézeskalács házzal?

- Fel kell építeni! - mondta a bölcs Teknős - ez csak természetes.

- Igen ám, de hogyan? Lépett közelebb gondterhelten a Hőscincér.

- Nem kerül az semmibe! Varázspálca kell ide! - mondta a nekeresdi öreg király, és három fiacskája okosan rábólintott.

- Ennyit én is tudok. - Brummogta a Mackó. - Csakhogy a varázspálca a tündérrájkirálynőnél van, aki éppen a szabadságát tölti a hetvenhét üveghegy mögött, az Életvíz partján. Ember legyen a talpán, aki oda hamarjában eljut!

- Talpnak éppen magam kis megtenném, - lépett elő a kalapját gyűrögetve Nyakigláb -

csak ember is legyen! Mert átlépek én akárhány üveghegyen könnyedén, de azt már nem ígérem, hogy mire odaérek, eszembe jut, hogy miért is mentem.

- Ej öcsém, de kenetlen az eszed kereke, hogy ilyen gyatrán forog!

- Bosszankodott a Mackó, és már éppen körülnézett, hogy keressen valakit, aki eszesebb Nyakiglábnál, mikor valaki megcsiklandozta a fülét. Ki lehetett volna más, mint Hüvelyk Matyi. Ott kuporgott a Mackó bácsi fülebojtján, s ugyancsak ígéretgett, hogy megteszi ő a fejnek ott, ahol Nyakigláb a talp. Csak vigye el őt hegyen át, völgyön át, elodadja olyan akkurátusan, hogy mi itt a dürgés, hogy a Tündérrájkirálynő nyomban útnak ered. Ha pedig már itt lesz, helyre is varázsolja a házikót. Megvan hozzá a hatalma is, meg a varázspálcaja is.

Ebben aztán megnyugodott mindenki. Nyakigláb, meg a kalapja hegyibe ültette Hüvelyk Matyit, aztán, uccu neki, vedd el magad, meg sem állt vele, csak az első üveghegynél. Ott is csak azért, mert mocorgott Matyó erősen a kalapon, attól tartott, hogy le talál pottyanni, ha Nyakigláb hegymagasat ugrik.

- Egyet se félj attól! - Ígérte Nyakigláb. - Úgy elvisszlek én, hogy meg se zötyentelek! Csak arra vigyázz, hogy le ne sodorjon egy elbitangolt felhő, vagy pisla csillag! - Aztán rugózott egyet, szökkent vagy keftőt, s máris a tulsó oldalon termett a csupaüveg hegynek.

- Na ezen túl volnánk! Már csak hetvenhat van hátra. - Fohászodott nagyot, és pattogni kezdett, mint a megszalajtott bolha. Egy pattanás, egy hegy, még egy pattanás, még egy hegy. Mikor a hetvenhetedik is túljutott, fölpislogott a kalapja hegyére, ott ül-e még Matyó? Ott ült biz az, akár a cövek, éppen a csillagport verte le a kisködmön aljáról, mert ugyancsak söpörgette vele a fényes tejutát.

Ha szeretnétek tudni, mi történt ezután, legközelebb elmesélem Nektek!

LÁTTÁL-E MÁR TÉLEN FÓKÁT

Láttál-e már télen fókát,
Öreg fókanaagyapókát?
Míg a szél a havat söpri
Fóka csak a bajszát pödri

Körülötte hébe-hóba
Nyüzsög a sok borjúfóka,
Se kalapjuk, se kabátjuk,
Fókabőr a módi náluk

Ha ott terem egy-két bálna,
Hívogatni bálna-bálba
Mindhiába zeng a nóta
Bálna-bálba nem megy fóka

Fóka várja ott a fókát,
Óriásit, vagy aprókát,
Ha friss szelek tavaszt hoznak,
Sziklás parton találkoznak.

HÓESÉS ÉJJEL

Hangtalan csendjében
Puha léptű télnak,
Havat aranyoznak
A hunyorgó fények.
Lámpatestek körül
Pihék járnak táncot
Mint megannyi csillag
Lánc-lánc eszterláncot.
Ablakszemű házak
Álmodni ságnak halkán,
Csak a szél jár zordon
A hóvatarban,
Mekavarni csendjét
A kanyargó táncnak,
Mit a hulló pihék
Fények körül járnak.
S az ébredő zajtól
A reggel is ébred,
Addigra a világ
Csupa hófehér lett.

A mesét és a verseket írta
Iványi Mária

Irodalmi oldal

A könyv ünnepe Gyomaendrődön

Hányszor elmondtuk már büszkén, hogy szülőhelyünk, Endrőd milyen sok szép csillagot adott az ország egére: tudósokat, sportolókat, írókat, - és legalább ugyanyszor hozzá is tettük szomorkásan: bizony, de közben a falunk ege lassan besötétült... Ez a szomorkásan szép érzés igaz örömmé lesz bennünk, amikor a mi csillagaink hazalátogatnak. Így volt ez 2000. november 20-án, amikor Fenákel Judit és Gergely Ágnes, az endrődi származású író-költő testvérpár hazalátogatott.

A rokonsági viszonyt ki kell javítom: nem testvérek, hanem első unokatestvérek, ahogy Endrődön mondják. A Fenákel család ott élt, ahol most a Sarokház Csemege van (a Blaha és Selyem utca sarka), csak akkoriban még nagy kertje és napsárga színe volt a háznak. Fenákel Fábian, a nagypapa cipész volt, később a család kiskereskedelemmel foglalkozott. Két gyermekük születet a családban: Fenákel Lajos és Rózsika. Lajos Pestről nősült, egy kislányuk született: Fenákel Judit. A híresen szép Rózsika pedig egy dunántúli újságíróhoz ment férjhez, Guttman Györgyhöz, ebből a házasságból született Ágnes.

Én – könyvtárosként – évtizedek óta figyelem és tisztetem írói munkásságukat. Mindketten rangos helyet foglalnak el az élő magyar irodalomban: Judit, az eleven tollú író és újságíró, és Ágnes, a gondolati költészet és a szépróza írója, műfordító. Később, amikor rátaláltam a minket összekötő szála is: földik vagyunk!-, Már nemcsak tiszteltem, hanem szerettem is őket. Hogy - ahol csak tudnak – szót emelnek Endrődért, a műveikben rendszeresen ott van a szülőhely élménye, kapcsolatban állnak az itteni iskolával, endrői barátaikkal, szívesen segítik a helyi kezdeményezéseket. Gyakran hazalátogatnak. Olyankor megállnak a második világháborús emlékmű előtt, imát mondanak el, hiszen szülőhelyünk közel négyszáz háborús áldozata között mindkettőjük édesapjának is ott a neve...

Mostani hazalátogatásukkor kedves vendégeink vállaltak egy-egy könyvtári találkozást: Ágnes Gyomán, Judit Endrődön. Nagyon kedvem szerint való volt, hogy a rendezvényeket a két könyvtár összehangoltan szervezte meg.

Gergely Ágnes így emlékezik erről: „Meghitt hangulatban beszélgettünk a gyomai könyvtárban, kedves és szakszerű volt Németh Eszter, az est előadója, Hajdú László könyvtárvezető és a közönség is. Éreztem, hogy akik olvasták, értik és szeretik a könyvemet, és akik csak később olvassák el, azok is így lesznek vele. Kevés ehhez fogható öröm van.”

A találkozón az íróknak legújabb könyvéről volt szó, az *Őrizetlenek* c. regényről. Letehetetlen – mondják róla, és igaz, én is tanúsíthatom: amikor hozzájutottam, egy ültő helyemben végigolvastam. A könyv arról szól, amiről életünk: szerelemről, halálról, a családról. Ami különlegesen értékes teszi: a tökéletes szakmai kimunkáltság. Ez az! – mondogattam magamban olvasás közben, ez az, éppen erre a mondatra vártam; Ezekre az éppen ideillő, ezekre a különlegesen szép magyar szavakra, erre a pontos megfogalmazásra vártam, amikor olvasási élményre gondoltam. Maradandó gondolati élményben volt részem, mint amikor egy szép zeneművet befogad az ember. Az *Őrizetlenek* című regény líraisága Radnóti Miklós: *Ikrek hava* című prózáját juttatta eszembe. Talán nem véletlen a párhuzam, hiszen mindkét esetben költő írt prózát, ha próza egyáltalán az említett két

gyönyörű vallomás. Döntse el az olvasó. (Újságunk elmúlt évi számaiban a 125. és 145. oldalakon foglalkozott a mű bemutatásával, értékelésével. SZERK.)

Hajdú László, a gyomai könyvtár vezetője így ír a rendezvényről: „Sokan találkoztunk a Városi Könyvtárban a településről elszármazó kedves művésznünkkel, a Kossuth díjas Gergely Ágnes író és költőnővel. Lénye, alakja, személyisége másfél órára beragyogta az olvasótermet. Verseiről, regényeiről, egyszóval életéről ragyogóan megkomponált műgonddal beszélt. Profi pedagógusként (angol-magyar szakos tanár is) könnyedén, kellemesen, tele gazdag érzelmekkel bűvölte el az öt hallgató közönséget. Cizellált finomsággal tárta fel tartalmas és mozgalmas életének intim szféráját. Az *„Őrizetlenek”* című gyönyörű regényét nem véletlenül találta egyik kritikusa „szeretetregeynek”. Én olvastam: hol a hideg veríték öntött el, hol az áradó melegség. Végre újbót született a szó szoros értelmében emberi magyar regény. Tanulsága arra biztat, hogy hit-harc-bizakodás, szeretet-szerelem, megértés-megbocsájtás, szellemiség-műveltség nélkül kegyetlenül sivár az életünk. Mindenkinek naponta kellene egy ilyen 90 perces mentálhigiénés lelki megtisztulás. Köszönöm, kedves Asszonyom!”

Az endrődi könyvtárban Fenákel Juditot várták. Sokan eljöttek az estre, régi és új ismerősök. Meghitt hangulat volt, közvetlenül, emberközelségben beszélgettünk az író legújabb könyvéről, A cég embere című regényéről. Az est háziasszonya Dinyáné Bánfi Ibolya volt, aki jól indította el az író és olvasói között a beszélgetést.

Fenákel Judit, értékelése is bizonyítja mindezt: „Én nagyon kellemesen lepődtem meg, mert nem olyan szokásos, általánosságokban mozgó találkozó volt, hanem többen olvasták a könyvemet, és így érdemben lehetett beszélgetni. Megszoktam, hogy ezeken a találkozókban az emberek erőltetik, hogy valamit kérdezzenek az írótól, de a mű ismerete nélkül ezek bizony elég zavart és félszeg dialógusok. Egy könyvről beszélgettünk. Különösen öröm volt nekem, hogy mindez Endrődön történt.”

Kérem, végül, olvassák el Dinyáné Bánfi Ibolya találó könyvismertetését, mely egyben-reményeink szerint – könyvajánlás is:

Dinyáné Bánfi Ibolya: „Fenákel Judit A cég embere, a napjainkban Magyarországon játszódó kisregény ízig-vérig magyar, mondhatnánk, speciálisan mai magyar. A rendszerváltás utáni években, a regény egyik főszereplője, Császár István kiadói szerkesztő állás nélkül marad. A „nagykönyvben is megírt” legjobb férj, szerető apa, gondoskodó fiú, akinek abszolút befuccsol az élete. Elválik pedagógus feleségétől, céltalanul rója a várost álláslehetőséget keresve, amikor találkozik volt iskolatársával, Hajmási Zolival. Az iskolában Császár volt a menő, biztos számított rá mindenki, hogy ő lesz a befutó az életben. Ezzel szemben Hajmási mindenki sviháknak tartotta, sokat hiányzott, amit lehetett elbliccelt. Találkozásukkor Hajmási Zotyó (a Vezér) egy jó menő utazási iroda és szállodák vezetője és tulajdonosa, felesége pedig híres operaénekesnő. Legjobban a pénzcsináláshoz ért, s ezt műveli is kitartóan. Ő most az élet „császára”, s megetheti, hogy állást kínáljon volt barátjának. Császár a cég embere lesz. A Cég időt sem hagyva a meggondolásra, teljesen átformálja Császárt. Először csak külsőségekben, majd belsőleg is. Gondolkodásmódját, erkölcsi ítélőképességét és korábbi értékrendjét is a Vezér és a Cég szolgálatába állítja. A Cég embere lesz. Nagyon jól él, sokat keres, sikeres ember válik belőle ebben az új világban. Szimpatikus-e ez a változás? Amikor is a latyakszínű kínai dzsekiben, olcsó sportcipőben járó bölcsészből olasz, a méretre varrott öltönyökben járó, egyre érzékeltlenebbé váló üzletember lesz! Mi változott? A világ. A regény érdekes fordulatokkal bilincseli le olvasóját, bűvöli el azzal, hogy mennyire mai magyar dologról, személyről olvashat. Ugy érezhetjük, ezeket a szereplőket mi is ismerjük, itt élnek közöttünk, velünk. Még talán a nevüket is ismerjük, és csak reménykedhetünk, hogy a tükörbe nézve nem őket látjuk viszont. Jó szívvel ajánlom a könyvet minden érdeklődő olvasónak.”

Mit is írtam az elején! Hogy Endrőd ege lassan besötétül!! Ugyan már, dehogyis. Csak soha ne engedjük el egymás kezét.

Dr. Szilágyi Ferencné

Ízes ízek

Így ünnepek után jól esik egy kis szegényes, egyszerű étel.

GYÖTÖRT LEVES

Egy tojással, pici sóval és annyi liszttel, amennyit a tojás felvesz, kemény tésztát gyúrunk. Reszelő nagy fogain lereszeljük a tésztát és fél órát száradni hagyjuk.

Zsíron vagy olajon hagymát piritunk, melyhez hozzáadjuk a lereszelt tésztát, és pirosra piritjük. Lehúzzuk a tűzről, megpaprikázzuk és felöntjük másfél liter vízzel. Sóval ízesítjük, és addig főzzük, amíg a tészta meg nem puhul benne.

Megjegyzés: Kövi Pál: Erdélyi lakoma c. könyvéből való recept. Az elnevezés valószínűleg onnan ered, hogy „a semmiből kigyötört leves”.

Seidl Ambrus

TÁJSZÓ-TOTÓ

Mit jelentenek Endrődön az alábbi szavak?

A helyes válasz előtti jelzést írjuk az utolsó oszlopba!

A helyes megfejtők között könyvjutalmat sorsolunk ki. Megfejtéseket január 20-ig kell beküldeni szerkesztőségünkbe. Decemberi rejtvényünk helyes megfejtése: 2-2-1-X-1-X-1-2-X-1-2-X-1-X. Helyes megfejtés nem érkezett.

Összeállította: Dr. Szilágyi Ferencné, Marsiné Giricz Erzsébet

Elkap a markoló!)	1. aratáskor használt markoló gép	2. gyerekek ijesztésére kitalált rém	X. Kukoricaszár töve (rákláb)	
A bába járogatott mindenüve	1. hivatalos ülésekre	2. mindenhová	X. sokfelé sürgött, forgott, ha kellett, ha nem	
Nappalikit csinátam	1. a bál nem este volt, hanem nappal	2. utcai ruha, nem hálóing	X. egész napra való egytálétel	
Kútgém-, kútágas-, kútustor-, kútkáva kolonc	1. terhedre van	2. nehezék	X. hiába szeretnérd lerázni, rád akaszkozik	
Hunyán régen csak ennyihány ház vót	1. aki nem tudott számolni, az használta ezt a kifejezést	2. iskolában megbukott gyereket csúfolták így	X. néhány	
Megótotta anyám a tejet	1. megmérgezte a tejet, így tette el láb alól a pákosztos macskát	2. megaltatta a teje	X. az édes tejbe oltóanyagot tett	
Freccog a kása	1. serceg, mivel odaégett	2. kifröcsköl	X. szűz kása, mivel semmi zsi-radék nem jutott alá	
Egy csináltatott kabátja vót anyámnak élete fonalán	1. újasszony korában esküvője után	2. egész életében	X. élete derekán	
Ünneplő pelenka vót gyócsbú'	1. ha pl. orvoshoz vitték a kisbabát, akkor tették alá	2. csak keresztelőkör használták	X. akkor adták a gyerekre, ha már nagy volt, és restelték, hogy nem szobatiszta	
Télen is eltértünk a házba	1. a ház mögötti nyári konyhában laktak	2. tanyán laktak, de a faluban is volt házuk	X. elfértünk	
Nyárára félcipőm vót	1. nyáron is kerges zárt cipőt hordott	2. a nyári időszakra	X. elnyűtt téli cipőnek kivágták orrát, sarkát	
Mehetsz a széllel verset (versenyt)	1. versenyre kelhetsz a széllel	2. bármerre elmehetsz, nem búsulok utánad	X. versenyt fűtyülhetsz a süvítő széllel	
Szalanda ember vót	1. össze-vissza beszélő	2. sok helyre el tudott szaladni egy nap	X. a kisbíró (dobost) hívták így nap	
A szemőcsöt környös-körű kötötték	1. körjáték volt lányok csúfolására	2. körbe	X. várandós lány így leplezte terhességét	

NÉPI MONDÁSOK AZ IDŐJÁRÁSRÓL

Január

1-én Amennyiben a Nap biborvörös felhők között kel fel, káros szelek és zivatarok lesznek, ha fényes és tiszta a Nap, sok lesz a gyümölcs és a bor.

6.-án Ha vízkeroszt olvad, akkor korán tavaszodik.

22-én Ha fénylik a Vince, megtelik a pince

25-én Pál fordulóján fordul meg a medve a barlangjában. (Ehhez többféle szólás is fűződik.)

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek,
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Gyúász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

DEMETER PÁLNÉ BOTOS ILONA, aki lakott a Körgát u. 16. sz. alatt, december 19-én 43 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. Gyászolják: férje, gyermekei és hozzátartozói, a rokonok, és az ismerősök.

FÁSI GYULA, aki lakott a Kálvin u. 83/1. számú házban december 7-én 83 éves korában hosszas betegség után megtért Teremtő urához. Gyászolják, lányai és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

Özv. GÁL GÁBORNÉ CSATÁRI EMMA, lakott Béke u. 7. sz. alatt, november 30-án 96 éves korában hosszas betegség után földi pályája utolsó állomáshoz érkezett. Gyászolják: lányai és azok családja, a rokonok és az ismerősök.

GIRICZ BENEDEK, aki Décsi u. 1. sz. alatt élt, december 18-án, 75 éves korában eltávozott az élők sorából. Gyászolják: felesége, gyermeke és családja, a rokonok és ismerősök.

HORNOK KÁROLY, aki Kürt utca 13. sz. alatt lakott december 16-án 77 éves korában váratlanul földi pályafutása véget ért. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

PUSKÁS LÁSZLÓ, aki Rákóczi u. 13-ban lakott, november 30-án 79 éves korában hosszas betegség után eltávozott az élők sorából. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, unokahúgai, a rokonok és az ismerősök.

NÁNDORI MÁRIA, aki lakott V. Ker. 28. sz. alatt, december 2-án 77 éves korában hosszú szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: gyermekei és családjuk, rokonok és ismerősök.

OSZLÁR BÉLA, aki lakott a Kiss B. u. 18-ban, november 27-én 85 éves korában, hosszú szenvedés után eltávozott az élők sorából. Gyászolják: rokonai, szomszédai, és az ismerősei.

RONYECZ PÁL, aki a Várartéri ltp. 10/3. sz. alatt élt, december 16-án 65 éves korában hosszú, súlyos betegség után eltávozott az élők sorából. Gyászolják felesége, gyermekei, családtagok, kollégák

Özv. TIMÁR EDÉNÉ BABARIK MÁRIA, aki lakott a Kodály u. 14/1-ben, december 5-én 89 éves korában hosszas betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: gyermekei és azok családja, a rokonok és az ismerősök.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetet mondunk mindazon barátoknak, ismerősöknek, akik HORNOK LÁSZLÓ elvesztése miatt fájdalmunkat részvénytávirátással enyhíteni igyekeztek. Köszönet azoknak is, akik sírjára a kegyelet és tisztelet virágait elhelyezték, és utolsó útjára elkisérték.

Gyászoló felesége, fiai, édesanyja és testvérei.

Fájó szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik szeretettel férjem, édesapánk, apósom, nagyapám testvérünk, vejjünk Ronyecz Pál temetésén megjelentek, sírjára virágot helyeztek el, részvénytávirátásukkal fájdalomunkon enyhíteni igyekeztek.

A gyászoló család

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában

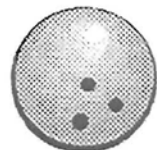

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédéllel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.

Corvo bianco

Corvo Bianco Schuh Bt.
Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRÖD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

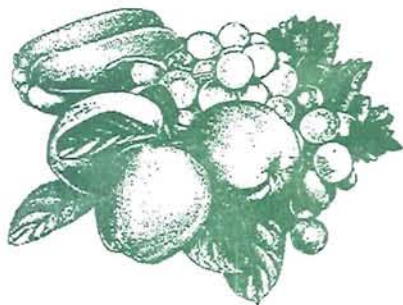
A TURUL CIPŐ KFT

Felvételre keres varrónőket,
cipőfelsőrész-készítőket és cipő
gyártókat gyomaendrődi,
dévaványai és kamuti telephe-
lyeire, tartós munkára, jó kere-
seti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük,
vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251
telefonon Oláh Ferencnél

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

A szőlőnemesítés nagyjai az aranyhomokon

Évszázadokkal ez előtt híres volt a magyar bor, mutatja ezt az is, hogy IV. Béla korában a német-római császár, de a pápa asztalára is magyar minőségi borokat szállítottak. Vidékünkön ma is fellelhető direkt termő fajták, melyeket főleg lugasként termesztnek.

Történelmi borvidékeknek nevezzük azokat a tájakat, ahová az első tőkét még a római telepések ültették. Ilyen a Balaton-felvidék, Szekszárd, Pécs, Sopron, Óbuda.

Tokaj-hegyalja a későbbiek során francia, olasz nemesítők ültették a legdrágább borokat adó vesszőket. Így lett, és alakulhatott ki Tokaj vidékén a királyok bora, a borok királya, mely évszázadok során tovább nemesedett. Mindez a szürke penészesnek, a bor szakszerű kezelésnek, a terület földrajzi fekvésének, nem utolsósorban a megfelelő pincének köszönhető. Tokaj környékén mintegy 24 faluban termesztik a finomabbnál finomabb (puttonyos) tokaji borokat. Az első híres aszúbert Lőrántffy Zsuzsanna fejedelemszony pincemestere készítette.

A múlt század második felében Amerikából Európába került a szőlőgyökér nagy kártevője a **filoxéra**. Magyarországon 1875-ben észlelték először, mely járványszerűen hatalmas ültetvényeket pusztított el. A szőlőtökek levelei megsárgultak, fonnyadásnak indultak, majd elsorvadtak. Csak azok a tökek maradtak meg, melyek alanya vad volt, és ebbe oltották be a nemes vesszőt, valamint Amerikából behozott direkt termő fajták. (Otelló, noha, delaware, Elvira) Átmenetileg vége lett a jó bortermelésnek. Kétszázhetven hold szőlőtermő területnek mintegy negyven százalékán elpusztult a szőlő. Évtizedek kellettek ahhoz, hogy újra meginduljon a szőlőtermesztés. A filoxéra nagy mérvű pusztítása során (pl. Endrőd-Öregszőlőn) az elkese-

redett emberek megfogadták, hogy soha többé nem ültetnek szőlőt. Gyerekkoromban az idősektől sokszor hallottam a következő szót: „Essen beléd a filoxéra!” Bizonyára a járvány idejéből származik e kifejezés, mely a kártevő iránti ellen-szenvet fejezi ki. E szőlés az egész országban elterjedt.

Az ősz folyamán a Bónom-Zugban jártam Harangozó Péter újkígyósi lakós telken, ahol szokatlan vastag vesszőjű delaware szőlőt láttam. Köszönhető ez a jó minőségű, humuszban gazdag, áradmányos talajnak. Pedig erre a szőlőre éppen a vékony vessző a jellemző, de ugyanakkor ellenálló a gombabetegségekkel, a hideggel szemben.

A múlt század második felében, és e század elején olyan nagyszerű, lelkes emberek éltek, akik a szőlő nemesítése és terjesztése tekintetében. Ilyen volt **Mathiász János**, aki fiatal hivatalnok korában Kasza mellett a Rozália hegyen vásárolt két hold szőlőt, ahol megkezdhette kísérleteit. 1880-ban Mándon (Fehérgyarmattól keletre) egy szőlőbirtokon határos küzdelmet folytatott a filoxérával (gyökértetű), mely a hajszaágyókat rágtatta el. Nemesített fajtái: Kecskemét virága, Cegléd szépe, Mathiász Jánosné muskotály, Szőlőskertek királynéja muskotály. A Medoc Noirt Franciaországból hozta be.

Hatvanévesen **Katona Zsigmond** barátjával hosszú odaadó, lelkes nemesítő és területnövelő munkájuk eredményeként változtatták meg a rossz futóhomokot aranyhomokká! Ugyanis a homokon nem tud járatokat fúrni a gyökértetű. A Bécsi Világkiállítás szőlőfajta bemutatójával I. díjat nyert. Meghívást kapott az orosz cár krími szőlőbirtokára vezetőnek. Ő azonban nem ment, inkább maradt a homokon. Eredményes gyógyszerész pályafutását a szőlőnemesítésre, a szőlészkedés mesterségére cserélte fel. A század elején már 228 nemesített szőlőfajttával ismertette meg a Kecskemét környékén élő homoki szőlősgazdákat.

Méltó tanítványuk lett **Kocsis Pál** kiváló nemesítő szakember, akinek nemesített szőlői nemcsak a szomszédos országokban, hanem az egész világon megtalálhatók. Életútjáról lapunk múlt évi januári számában írtunk.

Mind a három nemes szőlész, borász szakember sokat tett a homokon a szőlő elterjesztéséért, de elért eredményeik utat mutatnak a jövő nemzedékének, a következő generációknak, mert ők halhatatlanok.

HUNYA ALAJOS

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1

Tel/Fax: 66/386-328

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

A téli hónapokban is keresse fel áruházamat, széles választékkal állok rendelkezésükre.

- Ajándék tárgyak ünnepi alkalmakra
- Díszgyertyák, gyertyatartók
- Elektromos hősugárzók, olajradiátorok
- Vasalók, vasaló állványok és huzatok
- Ruhaszárítók
- Viaszos vászon, fürdőszoza szőnyegek
- Foliák, gumicsizmák, esőköpenyek
- Virághagymák, rózsatövek, műtrágyák!

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Bajusz Tünde, Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

HU ISSN 1586-3689 * készült: 66283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szikszi.hu/isk/gellert/> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu